

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سومین جشنواره معرفی ارقام جدید زراعی و باغی

مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

۱۳۹۷

سومین جشنواره معرفی ارقام جدید زراعی و باغی

تدوین و گردآوری: گودرز نجفیان، علی مقدم، مریم محمودی، هرمز اسدی، غلامرضا راستجو
ناشر : مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر
چاپ اول : ۱۳۹۷
تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه
چاپ : ثمین

کرج، بلوار شهید فهمیده، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر. تلفن ۰۲۶-۳۲۷۰۰۰۴۲-۳

اعضای کمیته اجرایی:

دکتر کاظم خاوازی - رئیس جشنواره

دکتر گودرز نجفیان - دبیر جشنواره

سایر اعضای کمیته اجرایی:

دکتر علی مقدم، دکتر علی اکبر قنبری، دکتر مریم محمودی، دکتر هرمز اسدی، دکتر احمد عباسی مقدم، مهندس غلامرضا راستجو، مهندس ماهیار عابدی، مهندس حسین غفاری خلیق، مهندس بیژن صیادی، مهندس محمد اکبری راد، مهندس سعید یوسف کلافی.

همکاران کمیته اجرایی:

دکتر مریم حسینی، معصومه ششپری، حکیمه شفیعی، فردوس فتاحی، مهدی دودانگه، راحله باقری، علی اسکندرلو، الهه مزینانی، مریم موسوی، فریده کاظمی، فرشته نظری، حسین ایرانشاهی، فلورا درخشنده، داود زارعی، رضا دلچپی، مهندس رحیم محمدزاده، مهندس محمد عربزاده، مهندس احمد دیه‌جی، رضا محمودی راد، قربانعلی روحی، محمد رضا هوشمند چرمخوران، سید اصغر میرسلیمانی، علی خان بابا، مرتضی زارع، داود بهلولی، موسی خداکرمی، سید جمال میرسلیمی، حسن محمدی بچه آباد، سید مجتبی میرحسینی.

حامیان برگزاری جشنواره

- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
- موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر
- شرکت تعاونی تولید روستایی ولیعصر
- شرکت توسعه کشت ذرت
- شرکت کشت و صنعت درستکار مغان

فهرست مطالب

ط	پیشگفتار.....
ك	مشخصات ارقام معرفی شده زراعی و باغی در سال ۱۳۹۶ در یک نگاه.....
۱	مشخصات تفصیلی ارقام معرفی شده زراعی و باغی در سال ۱۳۹۶.....
۳	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر.....
۵	رقم گندم نان آبی "طلایی".....
۸	رقم گندم نان آبی "سارنگ".....
۱۱	رقم گندم نان آبی "زرینه".....
۱۴	رقم گندم نان آبی "تیرگان".....
۱۷	رقم گندم دوروم "آران".....
۲۰	رقم جو آبی "مهتاب".....
۲۳	رقم جو آبی "نوروز".....
۲۶	رقم کلزا "نفیس".....
۲۹	رقم سویا "پارسا".....
۳۲	رقم کنجد "شوین".....
۳۵	رقم هیبرید ذرت "طاها".....
۳۸	رقم سورگوم علوفه‌ای "بهشت".....
۴۱	رقم لوبیا قرمز "دادفر".....
۴۴	رقم لوبیا قرمز "افق".....
۴۷	رقم باقلا "شادان".....
۵۰	رقم باقلا "فیض".....
۵۳	مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور.....
۵۵	رقم گندم نان دیم "آسمان".....
۵۸	رقم گندم نان دیم "پرآو".....

۶۱رقم گندم دوروم دیم "ذهاب"
۶۴رقم گندم دوروم دیم "ساورز"
۶۷رقم جو دیم "بهدان"
۷۰رقم نخود دیم "آنا"
۷۳رقم عدس دیم "سپهر"
۷۷مؤسسه تحقیقات برنج کشور
۷۹رقم برنج "رش"
۸۳مؤسسه تحقیقات چغندر قند
۸۵رقم چغندر قند "آرتا"
۸۹مؤسسه تحقیقات علوم باغبانی
۹۱رقم انگور "راژان"
۹۴رقم زیتون "آوان"
۹۷مؤسسه تحقیقات پنبه کشور
۹۹رقم پنبه "حکمت"
۱۰۳شرکت کشت و توسعه گیاهان دارویی بیستون شفا
۱۰۵رقم کاملینا "سهیل" (دانه روغنی)
	نگاهی مختصر بر اثر بخشی اقتصادی ارقام معرفی شده مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه
۱۰۹نهال و بذر

پیشگفتار

اثرات تغییر اقلیم و به هم خوردن الگوهای بارشی مناطق مختلف جهان روز به روز خودنمایی بیشتری داشته و نگرانی جوامع بشری و به خصوص فعالان بخش کشاورزی و محیط زیست را دو چندان کرده است. از یک طرف تقاضا برای تولید غذای بیشتر به موازات رشد جمعیت جهان حکم می کند راهکارهای مختلفی در این راستا به کار گرفته شوند و از طرفی تنگنای اقلیمی و به ویژه گرمایش زمین و بحران کم آبی به سدی در برابر پاسخ به تقاضای روزافزون جهانی برای تولید غذا تبدیل شده است. بدون شک و با توجه به بن بست حادث شده در مسیر توسعه سطح زیر کشت محصولات کشاورزی به واسطه محدودیت منابع تولید، افزایش بهره‌وری یکی از کلیدی‌ترین راهکارهای حرکت در این مسیر است. پیشرفت‌های شگرف دانش ژنتیک و اصلاح نباتات و استفاده از فناوری‌های نوین در این عرصه به نژادگران را قادر ساخته است تا با معرفی ارقام اصلاح شده زراعی، باغی و سبزی و صیفی که واجد خصوصیات متنوع و قدرت سازگاری با شرایط متفاوت اقلیمی از جمله پتانسیل عملکرد بالا، مقاومت نسبت به تنش‌های زنده مانند بیماری‌های گیاهی و یا تحمل به تنش‌های غیر زنده مانند تحمل به خشکی و کم آبی یا تحمل به شرایط شوری، ماندآبی و غیره هستند، نقش موثری در افزایش بهره‌وری ایفا نمایند. به همین دلیل هر ساله تعداد ارقام زراعی و باغی جدید زیادی در جهان تولید و به کشاورزان معرفی می‌شوند و به دلیل ارزش افزوده‌ای که این ارقام در گردش مالی بخش کشاورزی ایجاد می‌نمایند تجارت پرسود و مهمی در زمینه تولید و فروش بذر ارقام اصلاح شده در دنیا شکل گرفته است. در ایران نیز موسسات دخیل در فرایند

اصلاح و معرفی ارقام زراعی و باغی با تاریخچه طولانی به این امر اشتغال داشته‌اند و با معرفی ارقام اصلاح شده در حوزه‌های مختلف باعث افزایش کمی و کیفی محصولات اساسی شده‌اند. به عنوان مثال معرفی ارقام جدید گندم متحمل به کم‌آبی باعث افزایش بهره‌وری مصرف آب و در نهایت پایداری تولید در شرایط سخت اقلیمی در مزارع گندم آبی شده است. جشنواره معرفی ارقام زراعی و باغی با هدف معرفی ارقام اصلاح شده جدید زراعی و باغی به مخاطبین و دست‌اندرکاران و بهره‌برداران بخش کشاورزی راه‌اندازی شده است. در جشنواره حاضر (سومین جشنواره) دستاوردهای سال ۱۳۹۶ موسسات تحقیقاتی: اصلاح و تهیه نهال و بذر (۱۶ رقم)، موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور (۷ رقم)، موسسه تحقیقات پنبه کشور (۱ رقم)، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند (۱ رقم)، موسسه تحقیقات علوم باغبانی کشور (۲ رقم)، موسسه تحقیقات برنج کشور (۱ رقم) و شرکت دانش‌بنیان بیستون شفا (۱ رقم) به مخاطبین معرفی می‌گردند. این درحالی است که تنها موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر در ۵ سال اخیر منتهی به ۱۳۹۶، بیش از ۶۰ رقم زراعی، باغی و سبزی و صیفی را به کشاورزان معرفی نموده است. ارزش اقتصادی این ارقام میلیون‌ها دلار بوده که به دلیل تولید آنها در داخل کشور و جلوگیری از واردات آنها صرفه‌جویی شده است. امید که با حمایت درخور مسئولین امر به مقوله پژوهش در زمینه معرفی ارقام اصلاح شده و بذر به‌عنوان یک فناوری تاثیرگذار، پویایی بخش دولتی و تقویت بخش خصوصی در این زمینه بیشتر شده و پتانسیل‌های نهفته در این زمینه برای اعتلای برنامه‌های خوداتکایی وزارت جهاد کشاورزی و افزایش ضریب امنیت غذایی آحاد کشور با سرعت بیشتری بالفعل گردد.

گودرز نجفیان

رئیس مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

و دبیر جشنواره

مشخصات ارقام معرفی شده

زراعی و باغی سال ۱۳۹۶

"دریک نگاه"

ارقام معرفی شده زراعی و باغی در سال ۱۳۹۶

ردیف	محصول	نام رقم	معرفی کننده	خصوصیات بارز رقم	مناطق مناسب کشت
۱	گندم نان	طلایی	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	زودرس، دارای عادت رشد بهاره، مقاوم نسبت به زنگ زد و زنگ قهوه‌ای، حساس نسبت به زنگ سیاه (ZNF99)، مقاوم به خرابیدگی، نیمه مقاوم نسبت به ریزش دانه، دارای کیفیت ثانویه خوب	مناطق معتدل گرم و مواجه با تنش رطوبتی، آخر فصل
۲	گندم نان	سارنگ	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای تپب رشد بهاره، متصل به خرابیدگی، مقاوم تا نیمه مقاوم نسبت به زنگ زرد، نیمه حساس نسبت به زنگ قهوه‌ای، مقاوم به ریزش دانه، کیفیت ثانویه بسیار خوب	مناطق شمالی و جنوبی استان خوزستان، مناطق گرم استان‌های استان فارس، سیستان و بلوچستان، مناطق گرم استان‌های لرستان، کرمان، کرمانشاه و ایلام
۳	گندم نان	زرینه	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای تپب رشد بهاره، متوسط رس، نیمه مقاوم به خرابیدگی، مقاوم تا نیمه حساس نسبت به زنگ زرد، نیمه حساس تا حساس نسبت به زنگ قهوه‌-ای و زنگ سیاه	اراضی آبی واقع در اقلیم سرد کشور
۴	گندم نان	تیرگان	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای تپب رشد بهاره، مقاوم به خرابیدگی، بونله، نیمه مقاوم تا نیمه حساس نسبت به زنگ زرد، مقاوم نسبت به زنگ قهوه‌ای خوب	اقلیم گرم و مرطوب شمال کشور
۵	گندم دوروم	آران	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای تپب رشد بهارین، مقاوم به سرما، مقاوم به شکندگی، حساس نسبت به زنگ زرد، مقاوم نسبت به زنگ قهوه‌ای	مناطق گرم و خشک جنوب کشور
۶	جو	مهاب	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای عادت رشد بهاره، مقاوم به خرابیدگی و شکندگی، محور سبزه، مقاوم تا نیمه حساس با شدت کم نسبت به زنگ زرد و سفیدک پودری، زنگ زرد و سفیدک سطحی و نیمه مقاوم نسبت به بیماری‌های لکه قهوه‌ای نواری و لکه تورگی جو	اراضی آبی اقلیم سرد کشور (استان‌های اردبیل، آذربایجان شرقی و غربی، همدان، زنجان، قزوین، مازندران، کردستان، لرستان، چهارمحال و بختیاری، اصفهان، کرمان، خراسان رضوی و خراسان شمالی)
۷	جو	نوروز	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای عادت رشد بهاره، مقاوم به خرابیدگی و شکندگی، محور سبزه، مقاوم تا نیمه حساس با شدت کم نسبت به زنگ زرد و سفیدک پودری، مقاوم تا نیمه حساس نسبت به لکه نواری، مقاوم به لکه تورگی	اراضی آبی واقع در استان‌های اقلیم گرم و خشک جنوب کشور

ردیف	محصول	نام رقم	موفق کننده	خصوصیات بارز رقم	مناطق مناسب کشت
۸	کزرا	نفس	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	برتری عملکرد روغن دانه نسبت به شاهد، تحمل بیشتر به تنش خشکی اثنای فصل و تنش سرمایی در مناطق هدف، تحمل بیشتر نسبت به شاهد او کالی در مقابل بیماری پوسیدگی سفید ساقه	مناطق سرد و معتدل سرد کشور
۹	سویا	پارسا	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای تپب آستاده یا رشد نیمه محدود، متوسط رس، رقم شاخه بندی سه شاخه، میزان روغن و پروتئین بالا، مقاوم به بیماری پوتیمیری فیتوفورایی، نیمه مقاوم به بیماری پوتیمیری فوزاریوزی	استان اردبیل (مغان)
۱۰	کنجد	شوبین	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	میزان روغن بالا، دارای تپب رشد تک شاخه، پر کرک، غیرمحصّل به روغن دانه	استان خوزستان و مناطق گرم شابه
۱۱	ذرت	عاشا	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	گروه رسیدن بر اساس گروه فانو (زودرس) - فانو ۴۰۰، رطوبت دانه کمتر نسبت به هیبرید ۷۰۴ در زمان برداشت، قابلیت برداشت به موقع و جلوگیری از ایجاد تاخیر در کشت‌های پاییزه	مناطق مختلف کشور به ویژه کشت‌های تاخیری
۱۲	سودگرم علوفه‌ای	بهشت	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	چند چین، متوسط رس، خود کشتی بالا، مقاوم به خوابیدگی، نیمه مقاوم به بیماری‌های آه برگی	اراضی مناسب و کم بازده مناطق معتدل و معتدل گرم کشور
۱۳	لوبیا قرمز	دافور	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای تپب بوه رونده (۳۱) میزان پروتئین ۲۰.۹ درصد، بازار پستی خوب، محصل به بیماری BCMV	مناطق معتدل و سرد کشور
۱۴	لوبیا قرمز	افق	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	دارای تپب بوه آستاده، مقاوم به ویروس موزائیک (BMV)، میزان پروتئین ۳۳ درصد، بازار پستی عالی	استان‌های لرستان، فارس، بوکرگی، زنجان، آذربایجان، چهارمحال و بختیاری
۱۵	باقلا	شادان	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	پتانسیل عملکرد دانه بالا و غلاف سبز زیاد، تعداد غلاف در بوه بالا، قابلیت برداشت مکانیزه، یکجوانگی غلاف‌ها، درصد پروتئین بالا، میزان تانن کم، یکجوانگی بخت و بالا بودن نسبت دانه به غلاف، مقاوم به بیماری‌های آه شکلاکی، روزگکی و سوجکی استمفیلومی	مناطق معتدل و نیمه معتدل کشور

ردیف	محصول	نام رقم	مرفی کننده	خصوصیات بارز رقم	مناطق مناسب کشت
۱۶	باقلا	فیض	مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر	طول غلاف بلند، زودرس، خوش خوراک، بالا بودن نسبت دانه به غلاف، شاخص برداشت بالا، مصرف تازه خوری، نیمه مقاوم نسبت به بیماری‌های لکه تتلائی، پوک زدگی و سوزخگی استمبلیومی	مناطق معتدل و نیمه معتدل کشور
۱۷	گندم	آسمان	مؤسسه تحقیقات دیم کشور	پایداری عملکرد دانه، زودرس، ارتفاع بلند، گله متناسب با شرایط سخت مناطق هدف، وزن هزار دانه بالا و پرتی ویژگی‌های کیفی	دیم زارهای کم بارزه گرمسیری
۱۸	گندم	پراو	مؤسسه تحقیقات دیم کشور	محصّل به تنگی، مقاوم به سرما، دارای پایداری عملکرد دانه، کیفیت ثانویه بالا و مقاوم به زنگ زد و قهوه‌ای و زنبور ساقه خوار	دیم زارهای پرباران اقلیم سرد و معتدل سرد و همچنین شرایط آبیاری تکمیلی
۱۹	گندم دوروم	دهاب	مؤسسه تحقیقات دیم کشور	دارای عملکرد بالا، سازگار با شرایط دیم زارهای معتدل سرد و گرم کشور، وزن هزار دانه بالا، پایداری بالا، زود رس، مقاوم به ورس و صنایع ماکارونی، مقاوم به بیماری‌های شایع گندم، وزن هزار دانه بالا	دیم زارهای معتدل و نیمه گرمسیری
۲۰	گندم دوروم	ساورز	مؤسسه تحقیقات دیم کشور	پرمحصول، دارای پایداری عملکرد بالا، کیفیت دانه مطلوب برای صنایع ماکارونی، مقاوم به بیماری‌های شایع گندم، وزن هزار دانه بالا	دیم زارهای گرمسیری و نیمه گرمسیری
۲۱	جو	بهمان	مؤسسه تحقیقات دیم کشور	دارای عملکرد بالا، سازگاری بالا، میزان پروتئین بیشتر، مقاوم به بیماری‌ها	دیم زارهای گرمسیری و نیمه گرمسیری
۲۲	نخود	۶۱	مؤسسه تحقیقات دیم کشور	قابل کشت پایزه، ارتفاع بوته بلند و قابل برداشت مکانیزه، وزن صد دانه بالا، محصول به بیماری پریف زدگی و فوزاریوم، پروتئین دانه بالا	مناطق دیم سردسیر
۲۳	عدس	سپهر	مؤسسه تحقیقات دیم کشور	پرمحصول، متصل به بیماری پوزاریومی، پروتئین دانه بالا، دارای پایداری عملکرد بالا، کیفیت پخت مطلوب	دیم نیمه گرمسیری

ردیف	محصول	نام رقم	معرفی کننده	خصوصیات بارز رقم	مناطق مناسب کشت
۲۴	برنج	رش	موسسه تحقیقات برنج کشور	متمسک‌رس، عملکرد مطلوب، ارتفاع مناسب بونه جهت برداشت مکانیزه، کیفیت پخت مطلوب، مقاوم به ریزش و ورس	شمال کشور (گیلان و مازندران)
۲۵	چغندر قند	آر ۴	موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند	مقاوم بالا به ریزش و بیماری و تحمل بالا به نماد سیستمی چغندر قند	مناطق آلوده به بیماری ریزش و بیماری و نماد سیستمی چغندر قند تقریباً در استان غربی، خراسان شمالی و خراسان رضوی
۲۶	زیتون	آوان	موسسه تحقیقات علوم باغبانی	درصد بالای روغن در مناطق نیمه گرمسیری جنوب کشور و تحمل بهتر این رقم به شرایط گرم	شرق استان خوزستان (بافتلی)، مناطق نیمه گرمسیری استان فارس (آزادون)، مناطق نیمه گرمسیری استان کرمانشاه (سوپل‌دهاب، ریجاب)
۲۷	انگور	واران	موسسه تحقیقات علوم باغبانی	تحمل بالاتر به سرماهای زمستانه، عملکرد بالا در مقایسه با سایر کون‌های انگور پیدانه سفید، تولید حبه‌ها و خوشه‌های بکثرت و پیدانه، بازار پستی مناسب و محصول به ناخص‌زایی‌های فیزیولوژیکی خوشه و حبه	استان‌های آذربایجان غربی و شرقی، همدان، تروین، مرکزی
۲۸	پنبه	حکمت	موسسه تحقیقات پنبه کشور	عملکرد بالا، مصرف آب کم، زودرس، تپ‌بسته، قابل کاشت در نواحی‌های بالا، ایفای ظرفیت با کتل نسبتاً زیاد	استان فارس و مناطق مرکزی کشور
۲۹	دانه روغنی کامبیا (Candina sativa)	سهیل	شرکت بیستون شفا	معرفی برای اولین بار در کشور، سرشار از امگا ۳ و امگا ۵، مقاومت بالا به سرما و خشکی، تنها گیاه روغنی قابل کشت در اراضی دیم با کاشت، داشت و برداشت مکانیزه، کم‌توجه، نیاز کودی و آبی حداقل، مقاوم به آفات و بیماری‌ها و دارای قدرت کنترل علف‌های هرز	مناطق سرد-معتدل و گرم با حداقل بارش سالیانه حدود ۲۰۰ میلیمتر با برآیند مناسب

مشخصات تفصیلی ارقام زراعی و باغی معرفی شده

در سال ۱۳۹۶

مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

طلایی

رقم جدید گندم نان آبی مناسب کشت در مناطق معتدل گرم با تنش رطوبتی آخر فصل

محقق مسئول معرفی رقم
گودرز نجفیان

همکاران

فرشاد بختیار، غلامحسین احمدی، امیرکیوان کفاشی، احمد جعفرنژاد، احمد زارع فیض آبادی،
جواد حسن پور، اکبر قندی، احمدرضا نیکزاد، فرزاد افشاری، عزت‌اله نباتی، داوود افیونی،
عبدالکریم ذاکری، غلامعباس لطفعلی آینه، رحیم مهربانی، علی ملیحی پور، محسن یاسایی،
سیدمحمود عطا حسینی، سیدطه دادرضایی، نصرت‌اله طباطبایی، شعبان کیا، محمدعلی دهقان،
مهرداد چایچی، شاهپور ابراهیم نژاد، محمد دالوند، صفرعلی صفوی، کمال شهبازی، رحیم هوشیار،
علی ناظری، نگین غنی‌زاده، حمید فتحعلی بیگلو، امان‌اله میرزایی

لاین M-91-18 با شجره PASTOR//SITE/MO/3/CHEN/AEGILOPS با هدف معرفی ارقام گندم زودرس و متحمل به کم آبی، از میان ژنوتیپ‌های متعدد موجود در خزانه‌های بین‌المللی دریافت شده در سال ۱۳۸۸ از مرکز تحقیقات بین‌المللی ذرت و گندم (سیمیت) طی ۸ سال بررسی و غربال ژرم پلاس، انتخاب و برای جایگزینی قسمتی از سطح زیر کشت ارقام آبی در مناطق معتدل در سال ۱۳۹۶ با نام "طلایی" نامگذاری گردید. با توجه به اینکه این لاین در مقایسه با ارقام شاهد پاریسی و سیروان انتخاب شده است، انتظار بر این است که این رقم نیز توسعه خوبی داشته باشد. مطابق آخرین بررسی‌ها لاین مذکور نسبت به بیماری زنگ زرد در شرایط اپیدمی شدید در خزانه‌های زنگ زرد تحت آلودگی مصنوعی مقاوم گزارش گردید. این لاین نسبت به زنگ قهوه‌ای مقاوم و نسبت به زنگ سیاه نژاد کلاردشت نیمه مقاوم ولی نسبت به نژاد زنگ سیاه Ug99 حساس است. کاشت اینگونه ارقام پرتانسیل با ویژگی زودرسی و تحمل به کم آبی گندم در مقایسه با ارقام دیررس قدیمی می‌تواند ضمن افزایش بهره‌وری محصول، تا میزان ۱۵۰۰ متر مکعب در هکتار صرفه جویی در مصرف آب برای آبیاری را نیز در پی داشته باشد

جدول توجیه اقتصادی رقم طلایی جهت کشت در مناطق معتدل گرم و مواجه با تنش رطوبتی

ارزش حال منافع ناخالص آبی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش‌بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۳۸۱۳	۱۷۹۵۲۰	۱۴۹۶	۱۲۰۰۰۰	مناطق معتدل گرم و مواجه با تنش رطوبتی آخر فصل

برخی مشخصات زراعی و متمایزکننده رقم جدید گندم طلایی

عادت رشد	بهاره
میانگین عملکرد دانه در مجموع شرایط بهینه و تنش آزمایش سازگاری	۷۱۲۱ کیلوگرم در هکتار
میانگین عملکرد دانه در شرایط تنش آزمایش سازگاری	۶۳۸۵ کیلوگرم در هکتار
میانگین عملکرد دانه در مزارع زارعین شرایط بهینه	۹۵۸۳ کیلوگرم در هکتار
میانگین عملکرد دانه در مزارع زارعین شرایط کم آبیاری	۸۰۴۲ کیلوگرم در هکتار
میانگین ارتفاع بوته	۹۷ سانتی متر
میانگین وزن هزار دانه شرایط بهینه	۴۶ گرم
میانگین وزن هزار دانه شرایط تنش	۴۱ گرم
مقاومت نسبت به زنگ زرد	مقاوم
مقاومت نسبت به زنگ قهوه‌ای	مقاوم
مقاومت نسبت به زنگ سیاه (نژاد Ug99)	حساس
مقاومت به خرابیدگی	مقاوم
وضعیت ریزش دانه	نیمه مقاوم
وضعیت رسیدن	زودرس
میانگین میزان پروتئین دانه	۱۲/۵ درصد
میانگین میزان گلو تن مرطوب	۳۲ درصد
میانگین سختی دانه	۵۵
کیفیت نانواپی	خوب

جمهوری اسلامی ایران

سازنک

رقم جدید گندم نان آبی مناسب برای کشت در اقلیم گرم و خشک جنوب کشور

محقق مسئول معرفی رقم

محسن اسماعیل زاده مقدم

همکاران

سیروس طهماسبی، منوچهر خدارحمی، نازنین امیربختیار، حسین اکبری مقدم، سعید اسروش، رامین روح پرور، غلامعباس لطفعلی آینه، شیرعلی کوهکن، بهرام اندرزیان، مرحوم خلیل محمودی، فرزاد افشاری، شعبان کیا، سید محمود طیب غفاری، منوچهر سیاح فر، سید محمود ناظری کاخکی، احمد نادری، عبدالکریم ذاکری، نصرت اله طباطبائی، محسن یاسایی، محمدعلی دهقان، صفرعلی صفوی، کمال شهبازی، سیدطه دادرضایی، غلامحسین احمدی، مهرداد چایچی، عزت الله نباتی، رحیم هوشیار، سید محمود عطا حسینی، معصومه خیرگو، علی ملیحی پور، حسین کربلایی خیای، عبدالکریم ذاکری

لاین S-91-15 باشجره PRL/2*PASTOR/4/CHOIX/STAR/3/HE1/3*CNO79//2*SERI، انتخاب شده از خزانه بین‌المللی 42IBWSN دریافتی از مرکز بین‌المللی تحقیقات ذرت و گندم (CIMMYT) بوده که در سال زراعی ۸۹-۱۳۸۸ به کشور وارد شده است. رقم جدید سارنگ، دارای پایداری عملکرد دانه در شش ایستگاه اقلیم گرم و خشک جنوب کشور (زابل، داراب، اهواز، ایرانشهر، دزفول و خرم‌آباد) بوده و ارزیابی آن در قالب مطالعه خزانه بیماری‌ها نشان داده است که این رقم، به نژادهای فیزیولوژیک زنگ زرد در مناطق با شدت بیماری بالا (زرقان، اسلام‌آباد، مشهد، کرج، مغان، دزفول، بروجرد و اردبیل) واکنش مقاومت تا نیمه مقاومت داشته است. بررسی‌های متعدد کیفی حاکی از آن بوده است که رقم سارنگ در گروه بسیار خوب قرار داشته و میانگین درصد پروتئین آن ۱۲/۷ درصد بوده است. بررسی‌های تحقیقی-ترویجی که در استان‌های فارس و خراسان رضوی انجام شد، نشان داد که لاین S-91-15، از لحاظ میانگین عملکرد نسبت به رقم چمران ۲، شاهد آزمایش در منطقه شهنان داراب، با میانگین عملکرد ۵۸۵۰ در برابر ۵۰۱۰ کیلوگرم در هکتار ۱۶ درصد برتری داشته است. این رقم نسبت به رقم چمران ۲، شاهد آزمایش در شهرستان‌های درگز و گناباد استان خراسان رضوی، نیز به ترتیب با میانگین عملکرد ۶۲۵۰ و ۵۳۶۰ در برابر ۵۱۰۰ و ۴۴۰۰ کیلوگرم در هکتار ۱۶ و ۱۷ درصد برتری داشت. میانگین عملکرد رقم سارنگ و ارقام شاهد چمران و افلاک در ایستگاه‌های تحقیقاتی اقلیم گرم و خشک جنوب کشور به ترتیب ۶۳۱۵، ۶۱۱۹ و ۵۹۰۰ کیلوگرم در هکتار بوده است. پتانسیل عملکرد مطلوب، مقاومت به بیماری زنگ زرد و ریزش دانه و کیفیت نانویی بسیار خوب از ویژگی‌های بارز رقم سارنگ محسوب می‌شود. کشت این رقم در مناطق گرم و خشک جنوب کشور و به خصوص در مناطقی که فشار بیماری‌ها و به ویژه زنگ زرد در آن مناطق محدود کننده می‌باشد، توصیه می‌گردد.

جدول توجیه اقتصادی رقم سارنگ جهت کشت در مناطق گرم و خشک جنوب کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۳۰۹/۷	۷۸۴۰	۱۹۶	۴۰۰۰۰	مناطق شمالی و جنوبی استان خوزستان، مناطق جنوبی استان فارس، سیستان و بلوچستان، مناطق گرم استان لرستان، کرمان و کرمانشاه و ایلام

برخی مشخصات زراعی و متمایزکننده رقم جدید گندم سارنگ

بهاره	تیپ رشد
۹۳ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
زرد کهربایی	رنگ دانه
۴۳ گرم	میانگین وزن هزار دانه
متحمل	واکنش به خوابیدگی
نیمه مقاوم تا مقاوم	واکنش نسبت به زنگ زرد
نیمه حساس	واکنش نسبت به زنگ قهوه‌ای
۱۱۳	میانگین تعداد روز تا ظهور سنبله
۱۵۶	میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک
مقاوم	واکنش به ریزش دانه
۱۲/۷ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه
۴۸	میانگین سختی دانه
بسیار خوب	کیفیت نانوایی

جمهوری اسلامی ایران

زرنه

رقم جدید گندم نان آبی مناسب برای کشت در اقلیم سرد کشور

محقق مسئول معرفی رقم

امیر یزدان سپاس

همکاران

فرزاد افشاری، تقی بابایی، مهرداد چایچی، توحید نجفی میرک، محمود ناظری، مسعود عزت احمدی، غلامرضا امین زاده، صفرعلی صفوی، مسعود کامل، محمد رضایی، شهناز عاشوری، محمد علی دهقان، عبدالکریم ذاکری، رحیم مهربانی، علیرضا عیوضی، محسن اسماعیل زاده مقدم، احمد زارع فیض آبادی، مسعود قدسی، سید علیرضا رضوی، اکبر قندی، علی ملیحی پور، شعبان کیا، غلامعباس لطفعلی آینه، عزت اله نباتی، کمال شهبازی، محسن یاسایی، غلامحسین احمدی، سید طه دادرضایی

با توجه به پراکندگی و تنوع شرایط زراعی مناطق سردسیر کشور، لاین C-91-4 با هدف پتانسیل عملکرد و پایداری بالا با شجره Omid/4/Bb/Kal//Ald/3/Y50E/Kal*3//Emu"s"/5/Zrn/6/Zrn/Shiroodi حاصل تلاقی بین ارقام زرین، شیرودی و گندم Omid/4/Bb/Kal//Ald/3/Y50E/Kal*3//Emu"s" در کرج می‌باشد. رقم زرینه در آزمایش سازگاری با میانگین عملکرد دانه ۷۷۴۰ کیلوگرم در هکتار و با اثر توأم عملکرد و پایداری (YS=۴) برتر از واریته‌های شاهد اروم، زارع و میهن به ترتیب با میانگین عملکرد ۷۱۷۰، ۷۰۰۰ و ۷۸۱۰ کیلوگرم در هکتار و با YS های به ترتیب صفر، ۲ و ۳ بود. با توجه به اختلاف عملکرد ۴۱۳ کیلوگرم در هکتار نسبت به شاهد با تحت پوشش قرار گرفتن این رقم در بیش از ۳۸ هزار هکتار از اراضی سطح زیر کشت گندم در اقلیم سرد کشور، با احتساب قیمت ریالی تضمینی هر کیلوگرم گندم در سال مورد نظر ارزش افزوده این رقم برای یک بازه زمانی هفت ساله بیش از ۵۸۲ میلیارد ریال ایجاد می‌گردد

توجیه اقتصادی رقم زرینه برای کشت در اراضی آبی مناطق مختلف اقلیم سرد کشور

ارزش حال منافع ناخالص آبی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۵۸۲/۲	۱۵۶۹۴	۴۱۳	۳۸۰۰۰	اراضی آبی واقع در استان‌های اقلیم سرد کشور

برخی از مشخصات زراعی و مورفولوژیک رقم جدید زربینه

مشا	ایرانی
تیپ رشد	زمستانه
میانگین تعداد روز تا سنبله دهی	۱۲۶
میانگین تعداد روز تا رسیدن فیزیولوژیکی	۱۷۴
میانگین ارتفاع بوته	۹۴ سانتی متر
واکنش به خوابیدگی بوته	مقاوم
رنگ دانه	قرمز
میانگین وزن هزار دانه	۴۰ گرم
میانگین میزان پروتئین	۱۲ درصد
سختی دانه	۵۲
واکنش به بیماری زنگ زرد	مقاوم تا نیمه حساس
واکنش به بیماری زنگ قهوه‌ای	نیمه حساس تا حساس
واکنش به بیماری زنگ سیاه	نیمه حساس تا حساس

سیرکان

رقم جدید گندم نان آبی مناسب برای کشت در اقلیم گرم و مرطوب شمال کشور

محقق مسئول معرفی رقم

منوچهر خدارحمی

همکاران

مجتبی وهابزاده، حبیب‌اله سوقی، محمدصادق خاوری‌نژاد، جبار آلت جعفربای، حسن خانزاده،
کمال شهبازی، محمدعلی دهقان، مهدی کلاته، حسینعلی فلاح، علی ملیحی‌پور، رامین روح‌پرور،
فرزاد افشاری، غلامرضا یحیایی، شاهپور ابراهیم‌نژاد، عبدالکریم ذاکری، محسن یاسائی،
نصرت‌اله طباطبایی، غلامعباس لطفعلی آینه، محمود عطا‌حسینی، صفرعلی صفوی، رحیم مهربانی،
رحیم هوشیار، شعبان کیا، عزت‌اله نباتی، مهرداد چایچی، محمد دالوند، سید طه دادرزای

لاین گندم N-91-8 در سال ۸۹-۱۳۸۸ در قالب آزمایش بین‌المللی از مرکز تحقیقات بین‌المللی ذرت و گندم (CIMMYT) دریافت و مورد ارزیابی قرار گرفت. در سال زراعی ۹۱-۱۳۸۹ در آزمایشات مقایسه عملکرد مقدماتی و پیشرفته اقلیم شمال در سه ایستگاه گرگان، مغان و ساری مورد ارزیابی قرار گرفت و با توجه به عملکرد و مقاومت مطلوب نسبت به بیماری‌ها انتخاب گردید. لاین مذکور در سال‌های زراعی ۹۳-۱۳۹۱ در آزمایشات سازگاری از نظر عملکرد دانه و سایر صفات در چهار ایستگاه اقلیم شمال (گرگان، مغان، ساری و گنبد) مورد بررسی قرار گرفت و با میانگین عملکرد ۵/۹ تن در هکتار برتر از شاهد‌های آزمایش، مروارید و گنبد با میانگین ۵/۴ تن در هکتار بود. با توجه به مقاومت قابل قبول این لاین در طول چندین سال، به بیماری‌های بلایت فوزاریوم سنبله، سفیدک پودری و مقاومت بالا نسبت به زنگ زرد و قهوه‌ای، پتانسیل عملکرد دانه بالا و پایدار همراه با کیفیت نانویی خیلی خوب در مقایسه با ارقام شاهد، این لاین می‌تواند برای کشت در مناطق جلگه‌ای ساحل خزر از جمله دشت مغان در استان اردبیل و استان‌های گلستان و مازندران جایگزین مناسبی برای ارقام قدیمی آرتا، شیرودی و دریا (و در برخی مناطق جایگزین گنبد و مروارید) باشد و در کنار سایر ارقام در افزایش تولید گندم منطقه نقش موثر داشته باشد و با افزایش تنوع ارقام در این اقلیم پرتنش از نظر بیماری‌های مختلف به عنوان یکی از راه‌های مدیریت و کنترل بیماری‌های مختلف عمل نماید

جدول توجه اقتصادی رقم تیرگان جهت کشت در مناطق شمال کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۴۸۳/۱۴	۱۲۸۵۰	۵۱۴	۲۵۰۰۰	اقلیم گرم و مرطوب شمال کشور

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم تیوگان

تیپ رشد	بهاره
میانگین ارتفاع بوته	۱۰۵ سانتی متر
رنگ دانه	زرد کهربایی
میانگین وزن هزار دانه	۴۴ گرم
واکنش به خوایدگی	نیمه مقاوم
وضعیت ریزش دانه	مقاوم
میانگین میزان پروتئین دانه	۱۲/۲ درصد
میانگین میزان گلوکن مرطوب	۳۲/۳ درصد
میانگین سختی دانه	۵۵
تیپ سنبله	ریشک دار
واکنش به زنگ زرد	مقاوم
واکنش به زنگ قهوه‌ای	مقاوم
واکنش به زنگ سیاه	مقاوم تا نیمه حساس
واکنش به فوزاریوم سنبله	نیمه مقاوم
رنگ سنبله در زمان رسیدن	زرد
کیفیت نانواپی	خیلی خوب

آران

رقم جدید گندم دوروم مناسب کشت در مناطق گرم و خشک جنوب کشور

محقق مسئول معرفی رقم

توحید نجفی میرک

همکاران

منوچهر دستفال، حسین فرزادی، منوچهر خدارحمی، مصطفی آقائی سربرزه، علیرضا محمدی، محمدعلی جواهری، صفر علی صفوی، رامین روح پرور، کمال شهبازی، علی ملیحی پور، عزت اله نباتی، محسن یاسایی، فرزاد افشاری، رحیم مهربانی، محمد علی دهقان، شعبان کیا، غلامحسین احمدی

لاین DW-91-6 با منشا مرکز بین المللی تحقیقات ذرت و گندم (CIMMYT) و با شجره RASCON_37/4/MAGH72/RUFO//ALG86/RU/3/PLATA_16/5/PORTO_3*2/6/ وارد برنامه ARMENT//SRN_3/NIGRIS_4/3/CANELO_9.1 از سال زراعی ۸۹-۱۳۸۸ و به نژادی گندم دوروم ایران گردید. این لاین طی ۸ سال در چهار ایستگاه تحقیقاتی گرم و خشک جنوب کشور (اهواز، دزفول، داراب و خرم آباد) و مزارع زارعین استان‌های خوزستان و کرمان مورد ارزیابی قرار گرفت و در نهایت تحت عنوان رقم جدید "آران" نامگذاری گردید. شاخص‌ترین برتری رقم آران نسبت به شاهد بهرننگ، بالا بودن عملکرد دانه و کیفیت دانه آن است. بر اساس نتایج آزمایشات تکراردار که طی سه سال در سه منطقه اندازه‌گیری و گزارش شده است، این رقم با میانگین عملکرد دانه ۷۶۶۰ کیلوگرم در مقایسه با شاهد بهرننگ با میانگین عملکرد ۷۰۲۰ کیلوگرم در هکتار برتری ۹ درصدی (۶۴۰ کیلوگرم در هکتار) نشان داده است. این لاین علاوه بر عملکرد دانه بالاتر، دارای کیفیت دانه به ویژه میزان پروتئین بالا (۱۳/۶ درصد) نیز می‌باشد. ارزیابی‌های مربوط به واکنش رقم به بیماری‌های مهم گندم در مناطق هدف نشاد داد که این رقم نسبت به بیماری‌های زنگ قهوه‌ای مقاوم و زنگ زرد نیمه مقاوم تا نیمه حساس می‌باشد. این رقم برای کشت در مناطق گرم کشور بویژه مناطقی که بیماری‌های زنگ عامل محدود کننده برای تولید گندم می‌باشد، نظیر استان‌های خوزستان، سیستان و بلوچستان، ایلام و مناطق گرم استان‌های کرمان، لرستان، کرمانشاه، کهگیلویه و بویراحمد و فارس توصیه می‌گردد.

جدول توجیه اقتصادی رقم آران نسبت به ارقام رایج در طول عمر جایگزینی رقم

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۳۴۴/۶	۱۹۲۰۰	۶۴۰	۳۰۰۰۰	استان‌های خوزستان، سیستان و بلوچستان، ایلام و مناطق گرم استان‌های کرمان، لرستان، کرمانشاه، کهگیلو یه و بویراحمد و فارس

برخی از مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید گندم دوروم آران

منشاء	سیمیت
تیپ رشد	بهاره
میانگین تعداد روز تا سنبله دهی	۱۱۴
میانگین تعداد روز تا رسیدن	۱۵۸
میانگین ارتفاع بوته	۹۶ سانتی‌متر
واکنش به خوابیدگی بوته	مقاوم
رنگ دانه	زرد کهربایی
میانگین وزن هزار دانه	۴۲ گرم
میانگین میزان پروتئین	۱۳/۶ درصد
سختی دانه	۵۸
میانگین عملکرد در آزمایشات سازگاری	۷۶۶۰ کیلوگرم در هکتار
واکنش به بیماری زنگ زرد	نیمه مقاوم تا نیمه حساس
واکنش به بیماری زنگ قهوه‌ای	مقاوم
شدت نقره‌ای رنگ بودن سنبله	کم
ضخامت مقطع عرضی دیواره ساقه	نازک
رنگ ریشک	روشن

مساب

رقم جدید جو آبی دارای سازگاری و عملکرد بالا در اراضی اقلیم سرد کشور

محقق مسئول معرفی رقم
حبیب‌اله قزوینی

همکاران

بهزاد سرخی، احمدرضا کوچکی، سلیمان محمدی، غلامرضا امین زاده، صفر علی صفوی، سید علیرضا رضوی، رضا اقنوم، تقی بابایی، مهران پاتپور، مهرداد محلوجی، سید شهریار جاسمی، حسین هاشمی، محمد شریفی الحسینی، شعبان کیا، سید محمود عطا حسینی، محمدعلی دهقان، محمد دالوند، شاهپور ابراهیم‌نژاد، عبدالکریم ذاکری، قدرت‌اله مالوردی، مسعود عزت احمدی، رحیم هوشیار، مهرداد چایچی، نصرت‌اله طباطبائی فرد، احمد جعفری، محمد حسین تات، حمیدرضا نیکخواه

لاین CB-84-10 با کد Bereke-54 و شجره “ Unumli
 Arpa/Azhar/Azhar/3/Beacher/Unumli Arpa/4/Tsiklon” با منشا کشور قزاقستان در
 سال زراعی ۸۱-۱۳۸۰ در قالب خزانه کراسینگ بلوک زمستانه بین‌المللی (IWBCB02) مرکز
 بین‌المللی ICARDA وارد کشور شد و پس از گزینش اولیه در خزانه بین‌المللی و احراز
 برتری در آزمایش‌های مقایسه عملکرد مشاهده‌ای، مقدماتی و پیشرفته منطقه سرد کشور، در
 سال‌های زراعی ۸۶-۱۳۸۴ در قالب آزمایش مقایسه عملکرد لاین‌های امیدبخش جو در ۸
 ایستگاه کرج، مشهد، جلگه‌رخ، میاندوآب، تبریز، همدان، اردبیل و اراک مورد بررسی قرار
 گرفت. رقم مهتاب در آزمایش سازگاری به میزان ۵۹۱ کیلوگرم در هکتار (۹ درصد) و در
 آزمایشات تحقیقی- تطبیقی و تحقیقی- ترویجی به میزان ۸۱۶ کیلوگرم در هکتار (۱۴ درصد)
 نسبت به شاهد بهمن برتری داشت. با توجه به به خصوصیات مطلوب رقم مهتاب، اراضی آبی
 واقع در استان‌های واقع در اقلیم سرد کشور به عنوان مناطق مستعد برای کشت و توسعه رقم
 جدید به شمار می‌آیند.

جدول توجیه اقتصادی رقم مهتاب برای کشت در اراضی آبی مناطق مختلف اقلیم سرد کشور

ارزش حال منافع ناخالص آبی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۵۴۹/۲	۱۷۷۳۰	۵۹۱	۳۰۰۰۰	مناطق شمالی و جنوبی استان خوزستان، مناطق جنوبی استان فارس، سیستان و بلوچستان، مناطق گرم استان- های لرستان، کرمان و کرمانشاه و ایلام

مشخصات زراعی و مرفولوژیک رقم مهتاب

بینابین	عادت رشد
شش ردیفه	تعداد ردیف
۸۸ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
۱۹۷	تعداد روز تا گلدهی
۲۳۸	تعداد روز تا رسیدن
۴۴ گرم	میانگین وزن هزار دانه
روشن	رنگ دانه
مقاوم (۱۲- درجه سانتیگراد)	واکنش به سرما (LT ₅₀)
مقاوم	واکنش به خوابیدگی
مقاوم	واکنش به شکنندگی محور سنبله
مقاوم	واکنش به ریزش
نیمه مقاوم تا نیمه حساس نسبت به بیماری های	
زنگ زرد و سفیدک سطحی و نیمه مقاوم	واکنش به بیماری ها
نسبت به بیماری های لکه قهوه ای نواری و لکه	
توری جو	
۱۱/۵ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه
۷۱۶۷ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد دانه

جمهوری اسلامی ایران

نوروز

رقم جدید جو آبی دارای سازگاری و عملکرد بالا مناسب کشت در مناطق گرم جنوب کشور

محقق مسئول معرفی رقم

حبیب اله قزوینی

همکاران

ایرج لک زاده، شیرعلی کوهکن، رضا اقنوم، حسینعلی فلاحی، علی براتی، احمدرضا کوچکی،
صفر علی صفوی، حسن خانزاده، مهدی جباری، کمال شهبازی هومونلو، سیروس طهماسبی،
معرفت قاسمی، عبدالکریم ذاکری، محمد دالوند، محمدعلی دهقان، نصرت اله طباطبائی فرد،
محسن یاسائی، رحیم هوشیار، حبیب اله سوقی، سید طه دادرضایی، مهرداد چایچی،
سید محمود ناظری، محمد شریفی الحسینی، حسین کربلایی خیای، ساسان رجایی، فضل اله حسنی،
حمیدرضا نیکخواه، بهزاد سرخی، جبار آلت جعفربای، شاهپور ابراهیم نژاد

نزدیک به ۶۰ هزار هکتار از اراضی کشاورزی در اقلیم گرم جنوب کشور زیر کشت جو آبی قرار دارد. برای انتخاب و معرفی ارقام جو با پتانسیل عملکرد و سازگاری بالا در مناطق گرم کشور، هر ساله علاوه بر برنامه‌های ملی، از مواد ژنتیکی خارجی که دارای صفات مطلوبی نظیر عملکرد بالا، تحمل به تنش‌های محیطی و سازگاری در این مناطق باشند نیز استفاده می‌گردد. لاین WB-90-15 با شاخه "GOB/Aleli//Canela/3/Arupo*2/Jet/4/Arupo/K8755//Mora" در سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶ در قالب خزانه مشاهده‌ای بین‌المللی جو (35th IBON) دریافتی از مرکز بین‌المللی CIMMYT وارد کشور شد و پس از گزینش اولیه در خزانه بین‌المللی و احراز برتری در آزمایش‌های مقایسه عملکرد مشاهده‌ای، مقدماتی و پیشرفته منطقه گرم کشور، در سال‌های زراعی ۹۲-۱۳۹۰ در قالب آزمایش مقایسه عملکرد لاین‌های امید بخش جو در سه ایستگاه اهواز، داراب و زابل مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که رقم نوروژ با میانگین عملکرد ۵۸۰۵ کیلوگرم در هکتار در مقایسه با شاهد نیمروز با میانگین عملکرد ۵۳۵۰ کیلوگرم در هکتار به میزان ۹ درصد برتری داشت. همچنین عملکرد رقم نوروژ در آزمایشات تحقیقی-ترویجی نیز ۱۹ درصد نسبت به شاهد نیمروز برتری داشت. با توجه به خصوصیات مطلوب رقم جدید نوروژ، کشت آن در اراضی آبی واقع در استان‌های جنوبی کشور شامل استان‌های خوزستان، بوشهر، هرمزگان، سیستان و بلوچستان و نیز مناطق گرم استان‌های فارس و کرمان توصیه می‌گردد.

جدول توجه اقتصادی رقم نوروژ برای کشت در اراضی آبی اقلیم گرم جنوب کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۲۰۹/۴	۶۸۲۵	۴۵۵	۱۵۰۰۰	اراضی آبی واقع در استان‌های اقلیم گرم و خشک جنوب کشور

برخی مشخصات زراعی و مورفولوژیک رقم جدید نوروژ

۵۸۰۵ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد
بهاره	عادت رشد
دو ردیفه	تعداد ردیف
۷۸ سانتی‌متر	میانگین ارتفاع بوته
۹۵	تعداد روز تا گلدهی
۱۴۰	تعداد روز تا رسیدن
۴۵	طول دوره پر شدن دانه
۴۵ گرم	میانگین وزن هزار دانه
ندارد	گلچه‌های عقیم جانبی
نیمه روشن	رنگ دانه
مقاوم	واکنش به خوابیدگی
مقاوم	واکنش به شکنندگی محور سنبله
مقاوم تا نیمه حساس با شدت کم	واکنش به زنگ زرد
مقاوم تا نیمه حساس با شدت کم	واکنش به سفیدک پودری
مقاوم تا نیمه حساس	واکنش به لکه نواری
مقاوم	واکنش به لکه توری
۱۱ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه

جمهوری اسلامی ایران

نقش

رقم جدید گلزای تیپ زمستانه برای کاشت در مناطق سرد و معتدل سرد کشور

محقق مسئول معرفی رقم

بهرام علیزاده

همکاران

عباس رضایی زاد، محمد یزدان دوست، حسن امیری اوغان، حمیدرضا خادم حمزه،
بهمن پاسبان اسلام، غلامحسین شیراسماعیلی، فرشاد ناصر قدیمی، فرناز شریعتی، سیامک رحمانپور،
امیرحسین شیرانی راد، احمدعلی محمدی، بهرام مجد نصیری، حسین صادقی، مجید خیاوی،
امان‌اله میرزائی، فرشید حسنی، مهدی عزیزی

در راستای تولید ارقام پرمحصول کلزا، لاین L72 حاصل از برنامه ملی به‌نژادی کلزای کشور که از تلاقی بین دو رقم Orient×Modena در سال ۱۳۸۳ در کرج و آزمایشات متعدد بعدی طی ۱۳ سال انتخاب و در سال ۱۳۹۶ با نام "نفیس" نامگذاری و معرفی گردید. لاین L72 ضمن برتری در آزمایشات مقدماتی در قیاس با شاهد (رقم اکاپی)، در آزمایشات سازگاری در چهار منطقه طی سال‌های زراعی ۹۲-۱۳۹۱ و ۹۳-۱۳۹۲ ضمن کسب رتبه اول افزایش عملکرد ۲۷۷ کیلوگرم در هکتار با پایداری بالا را نسبت به شاهد (رقم اکاپی) نشان داد. نتایج مطالعات در شرایط زارعین نشان داد که این لاین در شرایط قطع آبیاری از مرحله خورجین دهی به بعد (یک بار آبیاری کمتر نسبت به شرایط نرمال) نسبت به رقم شاهد اوکاپی برتری معنی‌دار داشته (با افت عملکرد ناشی از تنش خشکی آخر فصل ۳۲۰ و ۷۸۲ در مقابل ۸۱۰ و ۱۰۵۵ کیلوگرم در هکتار به ترتیب در برآآن و برخوار اصفهان) و در شرایط کشت تاخیری نسبت به رقم شاهد اوکاپی در منطقه زنجان با افت اندک عملکرد دانه (۶۱۱ در مقابل ۲۱۱۱ کیلوگرم در هکتار) برتری داشت. نتایج حاصل از ارزیابی‌های مزرعه‌ای حاکی از تحمل بالای این لاین در مقابل بیماری پوسیدگی سفید ساقه با اختلاف معنی‌دار آماری با رقم شاهد اوکاپی بود.

جدول توجیه اقتصادی رقم نفیس جهت کشت در مناطق سرد و معتدل سرد شور

مناطق مناسب کشت	سطح پیش‌بینی سالانه جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	میزان افزایش تولید (تن)	ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)
مناطق معتدل و نیمه معتدل کشور	۱۰۰۰۰	۴۵۰	۴۵۰۰	۱۹۹/۳

برخی از ویژگیهای زراعی و متمایزکننده رقم جدید کلزای زمستانه نفیس

۴۱۱۱ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد دانه
۳/۷ گرم	میانگین وزن هزار دانه
۴۴/۴ درصد	میانگین میزان روغن
۱۸۲۳ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد روغن
۲۵۷	تعداد روز تا رسیدگی
۱۱۷ سانتی‌متر	میانگین ارتفاع گیاه
۴/۹۱ $\mu\text{mol/g}$	میانگین میزان گلوکوزینولات کنجاله
۰/۴۵	میانگین درصد اسید اروسیک (C۲۲:۱) روغن
بیشتر از شاهد رقم اکاپی	تحمل به کشت تاخیری
بیشتر از شاهد رقم اکاپی	تحمل به خشکی آخر فصل
تحمل نسبی بالا	تحمل به بیماری پوسیدگی ساقه

جمهوری اسلامی ایران

بارسا

رقم جدید سویا جهت کشت تابستانه در دشت مغان (استان اردبیل)

محقق مسئول معرفی رقم

حمیدرضا بابایی

همکاران

نسرین رزمی، جهانفر دانشیان، عظیم خزائی، نرجس کازرونی، حمید صادقی، ابراهیم هزارجریبی،

فرناز شریعتی، حمیدرضا خادم حمزه، مجتبی هاشمی جزی، حسین سبزی

با هدف معرفی یک رقم متوسط رس و پر محصول سویا برای کشت تابستانه در دشت مغان لاین L68 حاصل از برنامه ملی به نژادی سویا و تلاقی بین دو رقم Delsoy 4210 و Williams 82 در سال ۱۳۷۹ طی ۱۷ سال بررسی و انتخاب، در سال ۱۳۹۶ با نام "پارسا" معرفی گردید. در آزمایش سازگاری (۱۳۹۱-۱۳۹۰) رقم جدید پارسا با متوسط دو ساله عملکرد دانه ۳۳۹۲ کیلوگرم در هکتار رتبه نخست را در مغان بدست آورده و برتری معنی دار نسبت به رقم صبا (شاهد) با عملکرد دانه ۲۵۵۲ کیلوگرم در هکتار نشان داد. در آزمایش تحقیقی-ترویجی که در سال ۱۳۹۶ در دو منطقه بيله سوار و پارس آباد مغان انجام شد، رقم جدید پارسا با متوسط عملکرد ۳۲۰۷ کیلوگرم در هکتار به میزان ۳۵۴ کیلوگرم در هکتار عملکردی بیشتر از رقم شاهد ویلیامز داشت و با ۱۱۵ روز دوره رشد تا رسیدگی پنج روز زودتر از رقم ویلیامز بود. در دو آزمایش جداگانه ارزیابی پاسخ لاین های امیدبخش سویا به دو بیماری مهم سویا در کشور رقم جدید پارسا نسبت به بیماری بوته میری فیتوفترائی کاملاً مقاوم و نسبت به بیماری بوته میری فوزاریومی نیمه مقاوم بود. در ارزیابی کیفی دانه به لحاظ محتوی پروتئین و روغن دانه و ترکیب اسیدهای چرب روغن نیز لاین رقم از ۲۲ درصد روغن و ۳۷ درصد پروتئین برخوردار بوده و از نظر کیفیت روغن دانه در گروه روغن های با اسیدچرب اشباع کم قرار گرفت.

جدول توجیه اقتصادی رقم پارسا جهت کشت تابستانه در دشت مغان

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۸۳/۴	۱۰۹۲	۳۶۴	۳۰۰۰	استان اردبیل (مغان)

برخی از مشخصات زراعی و متمایزکننده رقم جدید سویا پارسا

گروه رسیدگی	۳ (متوسطرس)
تیپ رشد	ایستاده با رشد نیمه محدود
میانگین ارتفاع بوته	۹۵ سانتی متر
رنگ گل	سفید
برگ (شکل برگچه های جانبی)	مثلثی
رنگ پوسته خارجی بذر	زرد مایل به سبز
میانگین روز تا رسیدگی	۱۱۷
فرم شاخه بندی	سه شاخه
واکنش به بیماری بوته میری فیتوفترایی	مقاوم
واکنش به بیماری بوته میری فوزاریومی	نیمه مقاوم
میانگین میزان روغن	۲۲ درصد
میانگین میزان پروتئین	۳۷ درصد
میانگین وزن هزار دانه	۱۴۸ گرم
میانگین عملکرد دانه	۳۲۰۷ کیلوگرم در هکتار

جمهوری اسلامی ایران

سوپن

رقم جدید کنجد تک شاخه با عملکرد مناسب جهت کشت در استان خوزستان

محقق مسئول معرفی رقم
غلامرضا قدرتی

همکاران

سعداله منصور، حمیدرضا فنایی، ابوالقاسم الحان، امیر خسرو دانایی، نرجس کازرونی،
صابر سیف امیری، احمد آیین، بهروز قمرزاده، پیوند بهمنی

لاین کنجد SG5-84215 حاصل از برنامه ملی اصلاح کنجد با هدف افزایش عملکرد و تنوع ارقام کنجد، از تلاقی Local Dezful×Chinese-S25 در سال ۱۳۷۶ در کرج و انتخاب و بررسی‌های بعدی در دزفول بوده که در سال ۱۳۹۶ با نام "شوین" نامگذاری و معرفی گردید. نتایج به دست آمده از آزمایشات مقدماتی و سازگاری عملکرد دانه در مناطق گرم کشور بیانگر برتری عملکرد دانه لاین جدید کنجد نسبت به ارقام محلی به میزان ۱۸/۵ درصد بود. همچنین بر اساس اطلاعات ثبت شده بیماری‌ها در شرایط مزرعه، اختلاف معنی‌داری بین لاین SG5-84215 (رقم شوین) و شاهد محلی مشاهده نشده و هر دو در رتبه نسبتاً مقاوم قرار گرفتند. از نظر میزان تولید روغن در واحد سطح رقم جدید شوین با تولید ۶۵۷ کیلوگرم در هکتار و ۱۴ درصد افزایش نسبت به رقم شاهد محلی (با ۵۷۶ کیلوگرم در هکتار) اختلاف معنی‌داری نشان داد. رقم جدید شوین، علاوه بر افزایش عملکرد دانه و روغن نسبت به رقم محلی، دارای ویژگی‌هایی نظیر تک شاخه بودن، داشتن سه کپسول در پایه هر دمبرگ و تراکم بیشتر کپسول‌ها بوده که امکان استفاده از تراکم‌های کشت بالاتر را در این رقم فراهم می‌کنند.

توجیه اقتصادی کنجد رقم شوین جهت کشت در استان خوزستان

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۶۵/۸	۵۵۵	۱۸۵	۳۰۰۰	استان خوزستان و مناطق گرم مشابه

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید کنجد شوین

اصلاح شده داخلی	منشا
تک شاخه	تیپ رشد
۱۲۰۰ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد دانه
۳/۱ گرم	میانگین وزن هزار دانه
۶۵۲ کیلوگرم در هکتار	متوسط عملکرد روغن
۵۴/۳۳ درصد	متوسط میزان روغن
۳	تعداد کپسول در پایه برگ
پر کرک	وضعیت کرک
ندارد	تحمل به ریزش دانه
مشابه با شاهد (توده محلی دزفول)	مقاومت به ورس
مشابه با شاهد (توده محلی دزفول)	واکنش به بیماری ها
	(فیلودی، بوته میری فوزاریومی، پوسیدگی
	زغالی و لکه برگی آلترناریایی)

طماغ

هیبرید جدید ذرت زودرس برای کشت در مناطق مختلف کشور به ویژه کشت‌های تأخیری

محقق مسئول معرفی رقم
زینده دهقانپور

همکاران

هادی حسن‌زاده مقدم، مجید زمانی، افشار استخر، محمدحسین سبزی، علی شیرخانی، مسعود محسنی،
محمد رضا شیری، کامران انوری ساوجبلاغی، محمود باصفا، معروف خلیلی، حمید نجفی نژاد

طاها، هیبرید جدید ذرت زودرس سینگل کراس ۴۱۰ (KSC 410) برای اولین بار از تلاقی بین دو لاین KE 76009/311 و K1264/1-5 در سال ۱۳۸۴ تولید گردید که پس از بررسی و انتخاب در مراحل اولیه مقایسه عملکرد وارد آزمایشات سازگاری گردید. طی سه مرحله بررسی مقایسه عملکرد دانه در آزمایشات سازگاری، در دو سال ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ در ۹ منطقه با میانگین عملکرد ۱۱/۴۰ تن در هکتار نسبت به هیبریدهای شاهد دهقان و DC 370، در دو سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ در پنج منطقه با میانگین عملکرد دانه ۱۳/۱۴ تن در هکتار در مقایسه با هیبریدهای فجر و دهقان برتری نشان داد و در نهایت در دو سال ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ در ۹ منطقه با عملکرد دانه ۱۲/۰۱ تن در هکتار یکی از دو هیبرید برتر در آزمایش بود. از نظر بیماری‌ها نیز طی آزمایشاتی که در سال‌های ۸۶ - ۱۳۸۲ انجام شد، نسبت به سیاهک معمولی نیمه حساس و نسبت به پوسیدگی فوزاریومی بلال متحمل بوده است. آزمایشات تحقیقی - ترویجی سال ۱۳۹۵ در سه منطقه (کرمان، کرمانشاه و شیراز) اجرا شد که میانگین عملکرد دانه رقم طاها حدود ۹/۵ تن در هکتار با رطوبت ۱۴ درصد بود که از عملکرد رقم فجر بیشتر ولی از هیبرید سینگل کراس ۷۰۴ (با عملکرد ۱۰/۹۸ تن در هکتار) کمتر بود. رطوبت زمان برداشت آن نیز ۷ درصد نسبت به هیبرید ۷۰۴ کمتر بود. قابل ذکر است با کشت هیبرید فوق علاوه بر برداشت به موقع و با رطوبت کمتر و کاهش هزینه خشک کردن دانه، سبب آزاد شدن زودتر زمین و جلوگیری از تأخیر در کشت‌های پاییزه خواهد شد.

توجیه اقتصادی کشت رقم جدید طاها نسبت به شاهد زودرس و دیررس
در مناطق مختلف کشور

میانگین هزینه تولید هر هکتار ذرت دانه‌ای با احتساب آب و اجاره زمین (میلیون ریال)			هزینه تولید هر کیلوگرم ذرت دانه‌ای (ریال)			کاهش هزینه هر کیلوگرم رقم جدید نسبت به شاهد (ریال)	
هیبرید جدید زودرس ۴۱۰	هیبرید شاهد زودرس دهقان	هیبرید متداول دیررس ۷۰۴ با دوبار آبیاری بیشتر	هیبرید جدید زودرس ۴۱۰	هیبرید شاهد زودرس دهقان	هیبرید دیررس ۷۰۴	هیبرید جدید نسبت به رقم هیبرید ۷۰۴	هیبرید جدید نسبت به هیبرید دهقان
۱۳۷	۱۳۷	۱۴۰	۱۰۸۷۳	۱۲۲۳۲	۱۲۷۲۷	۱۸۵۴	۱۳۵۹

برخی مشخصات زراعی و متمایزکننده رقم هیبرید طاها ۴۱۰ KSC

زودرس، فائو ۴۰۰	گروه رسیدن (بر اساس گرو فائو)
۱۱۷-۱۱۵	طول دوره تا رسیدن فیزیولوژیکی
۸۵-۸۳	تراکم توصیه شده در هکتار (هزار بوته)
زرد	رنگ دانه
قرمز	رنگ چوب بلال
استوانه‌ای	فرم بلال
۱۳ میلی‌متر	میانگین عمق دانه
۳۰۵ گرم	میانگین وزن هزار دانه
۲۰	میانگین تعداد ردیف دانه
۳۸	میانگین تعداد دانه در ردیف بلال
۱۲/۶۵ تن در هکتار	میانگین عملکرد دانه در آزمایشات (۱۴٪ رطوبت)
۹/۴۶ تن در هکتار	میانگین عملکرد دانه در طرح تحقیقی-ترویجی (۱۴٪ رطوبت)
نیمه مقاوم	واکنش به بیماری پوسیدگی فوزاریمی بلال
نیمه حساس	واکنش به بیماری سیاهک معمولی بلال

جمهوری اسلامی ایران

بهشت

رقم جدید سورگوم علوفه‌ای مناسب برای کشت در مناطق گرم و معتدل گرم

محقق مسئول معرفی رقم

سید علیرضا بهشتی

همکاران

علی اکبر مختارزاده، محمدتقی فیض‌بخش، علی آذری نصرآباد، علیرضا صابری، صمد مبصر،

مسعود ترابی، مصطفی جعفریانی، وحید رهجو

در راستای تولید ارقام جدید و پر محصول سورگوم علوفه‌ای، لاین MFS8 حاصل از برنامه ملی به‌نژادی سورگوم و تلاقی بین لاین‌های B34×MF1133 در سال ۱۳۷۴ در مشهد بوده که پس از انجام گزینش وطی آزمایشات متعدد در سال ۱۳۹۶ با نام "بهشت" نامگذاری و معرفی گردید. لاین پدری (MF1133) از توده محلی سبزواری و لاین مادری (B34) نیز از مواد F3 دریافتی از شرکت پاسفیک سیدز استرالیا در سال ۱۳۷۰ گزینش و بدست آمده بودند. پس از گزینش و انتخاب لاین MFS8 در نسل‌های در حال تفکیک و پس از آن در آزمایشات مقدماتی و پیشرفته عملکرد، لاین مذکور به همراه سایر لاین‌های انتخابی وارد آزمایشات مقایسه عملکرد در مرحله سازگاری گردید. در بررسی عملکرد لاین‌های امیدبخش سورگوم علوفه‌ای در مناطق مشهد، اصفهان، گرگان و بیرجند (طی سال‌های ۹۵-۱۳۹۳) در آزمایشات سازگاری، لاین MFS8 با عملکرد ۲۱۴۶۰ کیلوگرم در هکتار، بیشترین تولید علوفه خشک را به ترتیب با ۱۵ و ۳ درصد افزایش عملکرد ماده خشک نسبت به رقم پگاه و هیبرید اسپیدفید نشان داد. نتایج آزمایشات کیفی علوفه (میانگین دو چین) نشان داد که لاین امیدبخش MFS8 در مقایسه با رقم پگاه، درصد پروتئین خام و ماده آلی بیشتر و درصد الیاف نامحلول کمتری دارد و این موضوع می‌تواند حاکی از کیفیت مناسب علوفه در این لاین باشد. در آزمایش تحقیقی-ترویجی که در سال ۱۳۹۴ در منطقه تربت جام انجام شد، لاین امیدبخش MFS8 با تولید ۵۳/۶۸ تن علوفه تر در هکتار (در مجموع دو چین) در مقایسه با رقم پگاه با تولید ۴۶/۷۶ تن علوفه تر در هکتار برتری معنی‌داری نشان داد. با در نظر گرفتن مجموع صفات کمی و کیفی و پایداری در عملکرد علوفه، کاشت رقم بهشت در مناطق گرم و معتدل گرم کشور قابل توصیه است.

جدول توجیه اقتصادی رقم بهشت جهت کشت در مناطق گرم و معتدل گرم کشور

ارزش حال	تفاوت میانگین	پیش بینی سطح	مناطق مناسب کشت
منافع ناخالص	عملکرد علوفه	جایگزینی طی	
آتی تولید رقم	تر با شاهد	دوره ۷ ساله	
در یک دوره	(کیلوگرم در	(هکتار)	
۷ ساله	هکتار)		
(میلیارد ریال)			
۱۵۵/۹	۴۹۰۰۰	۹۸۰۰	۵۰۰۰
			استان‌های سیستان و بلوچستان، هرمزگان، کرمان، یزد، خراسان رضوی، تهران، مرکزی، سمنان، زنجان، آذربایجان شرقی و غربی، مازندران، گیلان

مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید سورگوم علوفه‌ای بهشت

۲۱۴۶۰ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد علوفه خشک در آزمایشات
علوفه‌ای چندچین	پتانسیل چین برداری
۷۰ روز	طول دوره رشد تا اولین برداشت
۱۸۵-۲۱۰ سانتی متر	ارتفاع بوته در مرحله گلدهی
۱۵-۱۸ گرم	وزن هزار دانه
متوسط‌ترس	روز تا رسیدن فیزیولوژیک بذر
مقاوم	مقاومت به خوابیدگی
نیمه مقاوم	مقاومت به بیماری‌های لکه برگ
زرد روشن	رنگ رگبرگ
قهوه‌ای روشن	رنگ دانه

جمهوری اسلامی ایران

داو فر

رقم جدید لوبیا قرمز مناسب کشت در مناطق معتدل و سرد کشور

محقق مسئول معرفی رقم
محمدحسن کوشکی

همکاران

مسعود کامل، عادل غدیری، پرویز صالحی، رحیم احمدوند، سیده سمیه حسینی

لاین KS31303 (رقم دادفر) حاصل انتخاب تک بوته‌های برتر از توده‌های بومی لوبیا قرمز در منطقه ازنا استان لرستان می‌باشد. این لاین با گذراندن مراحل اولیه اصلاحی و مقایسه عملکرد مقدماتی از سال ۱۳۸۴، در مقایسه عملکرد لاین‌های امید بخش لوبیا قرمز در آزمایشات سازگاری طی سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰، همراه ۱۱ لاین و دو شاهد صیاد و گلی در چهار منطقه بروجرد، خمین، زنجان و اقلید فارس مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این آزمایش نشان داد که لاین KS31303 با میانگین عملکرد ۲۷۲۹ کیلوگرم در هکتار نسبت به شاهد‌های گلی و صیاد به ترتیب با عملکرد ۲۴۱۵ و ۲۰۵۲ کیلوگرم در هکتار با ۲۴ و ۱۲ درصد برتری نشان داد. لاین KS31303 در سال ۱۳۹۴، در آزمایشات تحقیقی - ترویجی در مناطق ازنا و دورود در استان لرستان و خرمدره و سلطانیه در استان زنجان نسبت به شاهد‌های آزمایش برتر بود. در استان لرستان، اختلاف عملکرد لاین KS31303 با متوسط عملکرد ۳۲۷۲/۵ کیلوگرم در هکتار با رقم گلی ۲۴ درصد و نسبت به توده‌های محلی ازنا و دورود به ترتیب ۱۱ و ۲۰ درصد بود. همچنین این لاین در استان زنجان با متوسط عملکرد ۳۶۷۵ کیلوگرم در هکتار به ترتیب ۳۸، ۶۰ و ۲۹ درصد نسبت به صیاد، توده محلی خرمدره و سلطانیه افزایش عملکرد داشت. بر اساس نتایج حاصل از اندازه‌گیری پروتئین، مقدار پروتئین لاین KS31303 برابر ۲۰/۹۰ درصد و یک درصد بیشتر از رقم گلی (۱۹/۸۵ درصد) بود.

توجیه اقتصادی رقم دادفر در مناطق معتدل و سرد کشور

پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۲ ساله (هکتار)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	میزان افزایش تولید (تن)	ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۲ ساله (میلیارد ریال)	مناطق مناسب کشت
۵۰۰۰	۹۶۰	۴۸۰۰	۷۲۶/۶	مناطق معتدل و سرد کشور

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده لویا قرمز رقم دادفر

Red Mexican	کلاس بین المللی
رونده (۳)	تیپ بوته
۱۰۲ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
۱۰۰ روز	میانگین دوره رشد
۳۲۲۵ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد آزمایشات سازگاری و تحقیقی-ترویجی
۳۰/۳۰ گرم	میانگین وزن صد دانه
۱۲۰ دقیقه	میانگین مدت پخت
۲۰/۹ درصد	میانگین میزان پروتئین
خوب	بازارپسندی
سهمی	شکل دانه
متحمل	واکنش به بیماری BCMV

افق

رقم جدید لویا قرمز زودرس و ایستاده مناسب کشت در مناطق سرد و معتدل

محقق مسئول معرفی رقم

بهروز اسدی

همکاران

حمیدرضا درزی، علی اکبر قنبری، اسماعیل بیضایی، حسین غفاری خلیق، فرود صالحی، حسین آسترکی، محمدرضا لک، عادل غدیری، رحیم احمدوند، شهره نیکخواه، نصرت زرع پیمما، بیژن مستعد، ابراهیم باشتینی، جواد ارده، مسعود دادپور، بهروز صدری

رقم افق (لاین D81083) با منشأ مرکز بین‌المللی تحقیقات کشاورزی مناطق گرمسیری (CIAT)، اولین رقم لویا قرمز دانه درشت و زودرس با فرم بوته ایستاده و دارای قابلیت برداشت مکانیزه می‌باشد. اگر چه رقم جدید افق نسبت به ارقام رونده دارای عملکرد نسبتاً کمتری می‌باشد ولی نسبت به ارقام رایج ۲۵-۲۰ روز زودرس‌تر بوده و از ویژگی‌های منحصراً به فرد این رقم علاوه بر زودرسی، بازارپسندی عالی، یکنواختی در رسیدگی و ثبات رنگ دانه در زمان پخت می‌باشد. با توجه به زودرسی این رقم نسبت به ارقام قبلی، حداقل ۴ مرحله آبیاری کمتر نیاز داشته و در مناطقی که به دلیل سرمای زود هنگام پاییزه امکان کاشت لویا وجود ندارد و یا مناطقی که در فصل بهار زمان کاشت لویا به دلیل مصادف شدن با آبیاری محصولات پاییزه (گندم، جو و کلزا) با تاخیر انجام می‌شود، این رقم مناسب می‌باشد. همچنین این رقم نسبت به بیماری ویروسی موزاییک معمولی لویا مقاوم می‌باشد.

جدول توجیه اقتصادی رقم جدید لویا قرمز افق در مناطق سرد و معتدل کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۱۱۶/۴	۷۵۰	۱۵۰	۵۰۰	استان‌های لرستان، فارس، مرکزی، زنجان، آذربایجان، چهارمحال و بختیاری

جمهوری اسلامی ایران

برخی خصوصیات زراعی و متمایز کننده رقم جدید لوبیا قرمز افق

Morado	کلاس بین المللی
ایستاده	تیپ بوته
۴۵ گرم	میانگین وزن صد دانه
۸۵ روز	دوره رسیدگی
مقاوم	واکنش به ویروس موزائیک (BCMV)
۲۳ درصد	میانگین میزان پروتئین
عالی	بازارپسندی
۲۶۵۰ کیلوگرم در هکتار	متوسط عملکرد دانه

جمهوری اسلامی ایران

شادان

رقم جدید باقلا دانه متوسط، قابل برداشت مکانیزه و مناسب مناطق
باقلاکاری کشور

محقق مسئول معرفی رقم
فاطمه شیخ

همکاران

رضا سخاوت، حسین آسترکی، خالد میری، محمد علی آقاجانی، رمضان سرپرست

استان‌های اصلی تولید باقلا در کشور استان‌های لرستان، خوزستان، گلستان، مازندران، اصفهان و گیلان هستند. آخرین رقم زراعی باقلا ایران ۳۲ سال قبل با نام تجاری برکت (ILB1269) تولید و معرفی شد. با توجه به چند منظوره بودن محصول باقلا (تازه‌خوری، کنسرو، لپه و ...) و تنوع اقلیمی کشور یک رقم نمی‌تواند پاسخگوی نیاز کشور باشد. معرفی ارقام جدید با داشتن ویژگی‌های مطلوب زراعی از جمله پایداری، عملکرد بالا، شاخص برداشت بالا، زودرسی، تعداد دانه در غلاف زیاد و مقاومت به بیماری کمک شایانی به رفع معضلات فوق خواهد کرد. لاین جدید G-Faba-133(F6/Latt338/08) طی بررسی‌های ۷ ساله از مواد ژنتیکی دریافتی از مرکز ICARDA با هدف افزایش عملکرد، مقاومت به بیماری و قابلیت برداشت مکانیزه گزینش و انتخاب گردید و در سال ۱۳۹۶ با نام "شادان" نامگذاری و معرفی شد. ویژگی‌های مهم رقم جدید شادان شامل پتانسیل عملکرد دانه زیاد (حدود ۸۰۰ کیلوگرم بیشتر از شاهد) و غلاف سبز زیاد (حدود ۲ تن بیشتر از شاهد)، مقاومت به بیماری لکه برگی باقلا، پایداری عملکرد دانه در کشور، تعداد غلاف در بوته بالا، قابلیت برداشت مکانیزه، مقاوم نسبت به خوابیدگی، یکنواختی غلاف‌ها، طعم بهتر، درصد پروتئین بالاتر، میزان تانن کمتر، یکنواختی پخت و بالا بودن نسبت دانه به غلاف است.

توجیه اقتصادی رقم شادان جهت کشت در مناطق معتدل و نیمه معتدل کشور

مناطق مناسب کشت	سطح پیش بینی سالانه جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	میزان افزایش تولید (تن)	ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)
مناطق معتدل و نیمه معتدل کشور	۴۰۰۰	۸۰۰	۳۲۰۰	۳۹۹/۹

برخی خصوصیات زراعی و متمایز کننده رقم جدید باقلا شادان

F6 latt/388/08(G-Faba-133)	شجره
۱۱۶ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
۲۶/۸	میانگین تعداد غلاف در بوته
۴-۵	میانگین تعداد دانه در غلاف
۱۵-۱۷ سانتی متر	طول غلاف
۱۱۶ گرم	میانگین وزن صد دانه
۳۰/۶ درصد	میانگین میزان پروتئین
۰/۷ میلی گرم/گرم	میانگین میزان تانن
۲۱۹۸۲ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد غلاف سبز در آزمایشات ترویجی
۵۲۹۸ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد دانه در آزمایشات ترویجی
۳۴۷۹ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد دانه در آزمایشات سازگاری
مقاوم	واکنش نسبت به بیماری لکه شکلاتی
مقاوم	واکنش نسبت به بیماری برق زدگی
مقاوم	واکنش نسبت به بیماری سوختگی استمفیلیومی

جمهوری اسلامی ایران

فیض

رقم جدید باقلا دانه درشت، زودرس و مناسب برای مناطق معتدل و نیمه معتدل

محقق مسئول معرفی رقم
فاطمه شیخ

همکاران

رضا سخاوت، حسین آسترکی، خالد میری، محمد علی آقاجانی، رمضان سرپرست

لاین جدید باقلا G-Faba-1-1 با شجره ILB3621، در سال ۱۳۸۹ با منشا ICARDA وارد کشور شد و پس از طی ۷ سال بررسی و مقایسه عملکرد در سال ۱۳۹۶ با نام "فیض" نامگذاری گردید. رقم فیض پس از بررسی عملکرد در آزمایش های مقدماتی، به همراه ۹ لاین دیگر جهت انجام ارزیابی های تکمیلی و آزمایش های سازگاری انتخاب شد. در سال های زراعی ۹۴-۱۳۹۳ و ۹۵-۱۳۹۴ نتایج بررسی سازگاری و مقاومت به بیماری در چهار منطقه نشان دهنده برتری رقم فیض از لحاظ عملکرد، مقاومت به بیماری و پایداری عملکرد بود. رقم فیض در پروژه های تحقیقی-ترویجی استان های گلستان و مازندران با رقم شاهد برکت مقایسه شد. با توجه به میانگین آزمایش های مختلف رقم فیض نسبت به شاهد برکت ۱۸۴۰ کیلوگرم در هکتار معادل ۹ درصد از لحاظ غلاف سبز و ۷۶۵ کیلوگرم در هکتار معادل ۱۸ درصد از لحاظ دانه خشک افزایش عملکرد نشان داد. مطابق آخرین بررسی ها رقم فیض نسبت به بیماری های قارچی باقلا نیمه مقاوم است. مهم ترین خصوصیات این رقم طول بلند غلاف (تعداد دانه در غلاف ۹-۶ عدد)، زودرسی، خوش خوراکی، بالا بودن نسبت دانه به غلاف، مقاومت نسبت به بیماری های شایع باقلا و شاخص برداشت بالا است. خصوصیات فوق باعث می شود لاین جدید جایگاه خوبی در بازارهای محلی و مصرف تازه خوری داشته باشد. ضمناً این رقم در تاریخ کشت های دیر هنگام نیز عملکرد بالایی تولید می کند.

توجیه اقتصادی رقم فیض جهت کشت در مناطق معتدل و نیمه معتدل کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	سطح پیش بینی سالانه جایگزینی طی دوره ۷ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۱۷۲	۱۵۰۰	۳۰۰	۵۰۰۰	مناطق معتدل و نیمه معتدل کشور

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده باقلا رقم جدید فیض

شجره	ILB ۳۶۲۱(G-Faba-۱۰۱)
میانگین ارتفاع بوته	۱۱۱ سانتی متر
میانگین تعداد غلاف در بوته	۷/۵
تعداد دانه در غلاف	۶-۹
میانگین طول غلاف	۳۵ سانتی متر
میانگین وزن صد دانه	۱۴۵ گرم
میانگین میزان پروتئین	۳۰ درصد
میانگین میزان تانن	۰/۷۱ میلی گرم/گرم
میانگین عملکرد غلاف سبز (آزمایشات تحقیقی - ترویجی)	۲۰۴۶۲ کیلوگرم در هکتار
میانگین عملکرد دانه (آزمایشات تحقیقی - ترویجی)	۴۹۸۲ کیلوگرم در هکتار
میانگین عملکرد دانه (آزمایشات سازگاری)	۲۸۰۸ کیلوگرم در هکتار
واکنش به بیماری لکه شکلاتی	نیمه مقاوم
واکنش به بیماری برق زدگی	نیمه مقاوم
واکنش به بیماری سوختگی استمفیلیومی	نیمه مقاوم

مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور

آسمان

رقم جدید گندم نان مناسب برای کاشت در دیمزارهای کم بازده گرمسیری

محقق مسئول معرفی رقم

محتشم محمدی

همکاران

حسن قوجق، مقصود حسن پور حسنی، مظفر روستایی، رحمت الله کریمی زاده، بهرام اندرزیان، نرجس کازرانی، فرزاد افشاری، محسن یاسائی، محمود عطا حسینی، صمد سرکاری، رحیم هوشیار، معصومه خیرگو، محمود مرادی، نصرت الله طباطبایی، محمود دالوند، رامین روح پرور، صفرعلی صفوی و شعبان کیا

لاین IRBWG-2006-001G-0G-0G- KABY/3/TEVEE2/URES//FUN/KAUZ

0G-3G-0G در سال زراعی ۸۵-۱۳۸۴ با تلاقی والدین سازگار در خزانه دورگ گیری ایستگاه گچساران ایجاد گردیده و پس از بررسی های ۶ ساله در نسل های در حال تفرق و تفکیک صفات و رسیدن به لاین خالص، در قالب آزمایشات مقدماتی، پیشرفته و الیت به مدت چهار سال ارزیابی گردید. میانگین عملکرد دانه لاین جدید در ایستگاه های گچساران، بهبهان و اراضی استان های گلستان (گنبد)، بوشهر (دیلم) و خوزستان (هفتکل) ۲۸۹۴ کیلوگرم در هکتار بوده که ۲/۷ درصد نسبت به رقم شاهد کریم (۲۸۱۷ کیلوگرم در هکتار) برتری نشان داد. میانگین عملکرد دو ساله لاین مورد نظر در مناطق گچساران، گنبد، بهبهان، هفتکل و دیلم، (۲۷۳۷ کیلوگرم در هکتار)، با ۲۱/۱ درصد افزایش نسبت به رقم چمران (که در حال حاضر در این مناطق کشت می شود)، در سطح احتمال یک درصد برتری معنی دار نشان داد. در مناطق پرتنش بوشهر، بهبهان و هفتکل به عنوان مناطق هدف، میانگین عملکرد دانه لاین جدید نسبت به ارقام شاهد چمران و کریم بترتیب ۳۴/۷ و ۹/۹ درصد افزایش نشان داد. بطور متوسط، ظهور سنبله لاین جدید سه روز قبل از رقم کریم (زودرس ترین رقم گندم بهاره دیلم در کشور) بوده و یک روز زودتر از این رقم وارد مرحله رسیدگی فیزیولوژیکی شد. میانگین ارتفاع بوته این لاین ۱۰۰ سانتی متر بوده و ۲۳ سانتی متر بلندتر از رقم کریم بود. میانگین وزن هزاردانه لاین مورد نظر (۳۷/۹ گرم) ۲/۲ گرم از رقم کریم بیشتر بود و در مقایسه با رقم چمران ۸/۴ گرم افزایش داشت. زودرسی، ارتفاع بوته و وزن هزار دانه مناسب، بویژه در شرایط بروز تنش شدید خشکی، که ارقام رایج به دلیل ارتفاع کم گیاه یا چروکیدگی شدید دانه قابل برداشت نیستند و همچنین برتری کیفی دانه از خصوصیات برجسته این لاین می باشند که معرفی آن برای کشت در دیمزارهای گرمسیری کم بازده را موجه می سازد.

جدول توجه اقتصادی رقم گندم آسمان جهت کاشت در دیمزارهای کم بازده گرمسیری

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۸ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۲۲۱۵/۷۸	۲۳۸۰۰	۲۳۸	۱۰۰۰۰۰	مناطق شامل استان بوشهر، قسمتی از استان های ایلام، خوزستان، کهگیلویه و بویر احمد، شمال گنبد

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید گندم نان آسمان

بهاره	تیپ رشد
۱۰۰ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
قهوه ای تیره	رنگ دانه
۳۸ گرم	میانگین وزن هزار دانه
مقاوم	واکنش به خوابیدگی
نیمه حساس	واکنش نسبت به زنگ زرد
بسیار زودرس (۹۷ روز)	میانگین روز تا ظهور سنبله
۱۴۳	میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک
بسیار مقاوم	وضعیت ریزش دانه
۱۳/۴ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه
۵۱	میانگین سختی دانه
۳۶	عدد زلنی
۴۶	گلوتن تر
۴۱	شاخص گلوتن

رآو

رقم جدید گندم نان مناسب برای کشت در شرایط دیم پرباران و آبیاری تکمیلی در مناطق سرد و معتدل سرد

محققان مسئول معرفی رقم
رضا حق پرست و رحمان رجبی

همکاران

مظفر روستایی، داود صادقزاده اهری، ملک مسعود احمدی، مقصود حسنپورحسینی، جعفر جعفرزاده، مسعود اسکندری، محمد آرمیون، ابراهیم روحی، رسول اسلامی، حسن احمدی، شهریار ساسانی، غلامرضا طهماسبی، فرزاد افشاری، رحیم هوشیار، معصومه خیرگو، سید محمود عطا حسینی، محسن یاسایی، صمد سرکاری، محمود مرادی، نصرت اله طباطبایی

رقم زراعی گندم نان پرآو با شجره Sabalan/4/VRZ/3/OR F1.148/TDL//BLO
انتخابی از مواد بین‌المللی ترکیه-سیمیت-ایکاردا در سال زراعی ۸۵-۱۳۸۴ وارد آزمایش
مقایسه عملکرد گندم در ایستگاه مراغه و سرارود گردید و به دلیل دارا بودن عملکرد مناسب
انتخاب و در سال زراعی ۸۶-۱۳۸۵ در قالب آزمایش مقایسه عملکرد مشترک در ایستگاه‌های
مناطق سردسیر دیم (مراغه، قاملو، سرارود، زنجان، شیروان و اردبیل) ارزیابی گردید. میانگین
عملکرد دانه لاین جدید در آزمایش‌های پیشرفته مقایسه عملکرد ۱۰/۳ درصد نسبت به
شاهد‌های آذر ۲ و سرداری برتر بود. در آزمایش‌های یکنواخت سراسری بطور متوسط ۱۶
درصد از ارقام شاهد برتری داشت و برتری آن نسبت به رقم آذر ۲ برابر ۱۵ درصد و نسبت به
رقم سرداری ۲۶ درصد و نسبت به رقم زراعی ریژا ۹ درصد بود. در شرایط آبیاری تکمیلی
برتری این رقم نسبت به آذر ۲ و ریژا در ایستگاه سرارود به ترتیب ۱۷/۳ و ۵/۵ درصد و در
ایستگاه مراغه نسبت به آذر ۲ برابر ۱۱/۵ درصد بود. میانگین ارتفاع بوته لاین جدید و ارقام
سرداری، آذر ۲ و ریژا به ترتیب ۸۱، ۸۵، ۸۳ و ۷۹ سانتیمتر بود. بر اساس نتایج تجزیه پایداری
در پروژه یکنواخت سراسری (۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲) رقم پرآو در ۵ منطقه مورد بررسی سرارود،
مراغه، قاملو، ایلام و شیروان بعد از آذر ۲ رتبه ۲ را داشت که نشانه سازگاری عمومی برتر این
رقم است. بر اساس نتایج تجزیه کیفی گندم پرآو از نظر پارامترهای عدد زلنی، حجم نان،
درصد پروتئین، حجم رسوب به ارقام سرداری و ریژا برتری داشت. بر اساس ارزیابی
واکنش رقم پرآو به بیماری زنگ زرد و زنگ قهوه‌ای در شرایط اپیدمی طبیعی و تحت شرایط
آلودگی مصنوعی در مزرعه و گلخانه این رقم به بیماری زنگ زرد و قهوه‌ای مقاوم و نیمه
مقاوم بود. بررسی‌ها نشان داد که درصد خسارت آفت زنبور ساقه خوار در گندم پرآو نسبت به
ارقام شاهد سرداری، آذر ۲ و ریژا کمتر بود. برتری رقم زراعی شاهد در آزمایش‌های آنفارم
در مزارع کشاورزان نسبت به ارقام شاهد از ایستگاه‌های تحقیقاتی بیشتر بود و در چند آزمایش
آنفارم نسبت به رقم آذر ۲، ۲۲/۴ درصد برتری داشت. در سال زراعی ۸۸-۸۷ در اثر سرمای
شدید در اواخر اسفند مزارع تحقیقات به نژادی گندم نان در ایستگاه سرارود که در مرحله

اواخر پنجه‌دهی بودند دچار خسارت شدید شدند و یکی از ژنوتیپ‌هایی به سرما مقاوم‌تر از شاهد‌های آزمایش بود و برگ‌های آن در اثر سرما زرد نشد بود، لاین جدید بود.

جدول توجیه اقتصادی رقم پرآو جهت کشت در سرد و معتدل سرد پرباران و آبیاری تکمیلی

مناطق مناسب کشت	پیش‌بینی سطح جایگزینی طی دوره ۸ ساله (هکتار)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	میزان افزایش تولید (تن)	ارزش حال منافع ناخالص آبی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)
مناطق سرد و پرباران در استان- های کرمانشاه، کردستان، لرستان در شرایط دیم و شرایط آبیاری تکمیلی در این استان‌ها در مناطق معتدل سرد و سردسیر	۱۰۰۰۰	۳۵۶	۳۵۶۰۰	۳۲۳۹/۶

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید گندم پرآو

تیپ رشد	زمستانه
میانگین ارتفاع بوته	۸۵ سانتی متر
رنگ دانه	سفید
میانگین وزن هزار دانه	۳۴,۴ گرم
واکنش به خوابیدگی	مقاوم
واکنش نسبت به زنگ زرد	مقاوم
واکنش نسبت به زنگ قهوه‌ای	مقاوم
میانگین تعداد روز تا ظهور سنبله	۱۷۶
میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک	۲۱۳
واکنش به ریزش دانه	مقاوم
میانگین میزان پروتئین دانه	۱۳/۴ درصد
میانگین سختی دانه	۵۲
کیفیت نانوایی	بسیار خوب

ذنب

رقم جدید گندم دوروم مناسب برای کشت در دیمزارهای مناطق معتدل و گرم کشور

محقق مسئول معرفی رقم

رضا محمدی

همکاران

رحمت‌اله کریمی‌زاده، محمد آرمیون، محتشم محمدی، مسعود اسکندری، داوود صادق‌زاده، اسماعیل زادحسن، جبار آلت جعفری، طهماسب حسین‌پور، کمال شهبازی، رضا حق‌پرست، محمد مهدی پورسیابیدی، حسن خانزاده، عبدالوهاب عبدالهی، نوذر بهرامی، مقصود حسنپورحسینی، امیر دریایی، فرزاد افشاری، معصومه خیرگو، رحیم هوشیار، محمود مرادی

لاین جدید گندم دوروم - ICD99-0036-C-OAP-21AP-3 Ter-3/Bcr/Lks4/3 Stj3//Bcr/Lks4/3 Ter-3 ICD99-0036-C-OAP-21AP-3

AP-9AP-AP انتخابی از آزمایش بین المللی مقایسه عملکرد IDYT06-DCA با منشاء ایکاردا بعد از سال ها تلاش و مطالعه برای معرفی انتخاب شده است. لاین جدید در سال زراعی ۸۵-۱۳۸۴ از طریق آزمایش بین المللی مقایسه عملکرد وارد برنامه اصلاحی گندم دوروم موسسه تحقیقات کشاورزی دیم در ایستگاه سرارود گردید. در این آزمایش لاین جدید با رقم شاهد زردک مورد مقایسه قرار گرفت و با عملکرد ۴۷۰۸ کیلوگرم در هکتار نسبت به شاهد زردک ۳۲٪ افزایش عملکرد نشان داد. با توجه به عملکرد بالا و خصوصیات زراعی مطلوب انتخاب و وارد آزمایشات داخلی پیشرفته مقایسه عملکرد و سازگاری گردید و در اقلیم های معتدل سرد (سرارود و شیروان خراسان شمالی) و گرم (شیروان چرداول ایلام، گچساران، خرم آباد، گنبد و مغان) کشور مورد ارزیابی بیشتر قرار گرفت. میانگین عملکرد و خصوصیات زراعی لاین جدید در مقایسه با شاهد های آزمایش در اقلیم های معتدل سرد و گرم دیم کشور در طی سال های ۹۵-۱۳۸۴ نشان داد که بر اساس نتایج حاصل از کلیه آزمایشات دیم در سال ها و مکان های مختلف، لاین جدید با میانگین عملکرد ۳۳۸۸ کیلوگرم در هکتار به ترتیب ۳۹٪، ۸٪ و ۱۰٪ افزایش عملکرد نسبت به ارقام شاهد گندم دوروم زردک، ساجی و دهدشت نشان داد. لاین جدید با میانگین وزن هزار دانه ۳۹ گرم، ۳ گرم وزن هزار دانه بیشتری نسبت به شاهد های ساجی و دهدشت داشت و از لحاظ ارتفاع بوته ۳ سانتی متر کوتاهتر بود. رقم ذهاب ۵ روز نسبت به شاهد های زردک زودرس تر بود اما نسبت به ساجی از لحاظ زودرسی برتری نداشت. علاوه بر این از لحاظ پایداری عملکرد دانه جزء برترین ژنوتیپ ها و بهترین ژنوتیپ از لحاظ ترکیب همزمان پایداری و عملکرد بود. این رقم با میانگین عملکرد و پایداری بالا، میزان پروتئین ۱۳٪ و کیفیت خوب سمولینا، وزن هزار دانه بالا، ارتفاع بوته مناسب، زودرسی و مقاوم در برابر ورس، بیماری ها و آفات، کاندید معرفی برای کشت در دیمزار های معتدل و گرم کشور می باشد

جدول توجیه اقتصادی رقم گندم دوروم ذهاب جهت کشت در
دیمزارهای مناطق معتدل و گرم کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۸ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۱۲۹۴/۰۹	۱۳۹۰۰	۲۷۸	۵۰۰۰۰	مناطق معتدل و گرم شامل استان های کرمانشاه، ایلام، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، خراسان شمالی، و سایر مناطق با شرایط آب و هوایی مشابه

برخی مشخصات زراعی و متمایزکننده رقم جدید گندم دوروم ذهاب

بهاره	تیپ رشد
۸۹	میانگین ارتفاع بوته
زرد	رنگ دانه
۳۹ گرم	میانگین وزن هزار دانه
مقاوم	واکنش به خوابیدگی
مقاوم	واکنش به زنگ زرد
مقاوم	واکنش به زنگ قهوه ای
۱۳۷	میانگین تعداد روز تا ظهور سنبله
۱۷۵	میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک
مقاوم	وضعیت ریزش دانه
۱۳ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه
۶۱	میانگین سختی دانه
۵۳ درصد	میزان استخراج سمولینا
خوب	کیفیت سمولینا

ساورز

رقم جدید گندم دوروم مناسب برای کشت در مناطق دیم نیمه گرمسیری کشور

محقق مسئول معرفی رقم

رحمت الله کریمی زاده

همکاران

اصغر مهربان، حسن قوجق، طهماسب حسین پور، محمد آرمیون، کمال شهبازی، حبیب الله سوقی، مقصود حسنیور حسنی، فرزاد افشاری، معصومه خیرگو، محسن یاسائی، محمود عطا حسینی، صمد سرکاری، رحیم هوشیار و محمود مرادی

لاین جدید گندم دوروم با شجره ALTAR84/STINT//SILVER_45/3/LLARETAINIA در قالب آزمایش خزانه بین‌المللی 37th EDUYT، در سال زراعی ۱۳۸۶-۸۷ از مرکز تحقیقات بین‌المللی گندم و ذرت (سیمیت) به ایران ارسال گردید و در ایستگاه گچساران ارزیابی شد. نتایج نشان از برتری عملکرد لاین جدید نسبت به رقم شاهد سیمه داشت. این لاین در آزمایش مقدماتی مشترک سال زراعی ۸۸-۱۳۸۷ در ایستگاه‌های گچساران، مغان و گنبد شرکت و به دلیل عملکرد مناسب و همچنین خصوصیات زراعی مناسب لاین مذکور انتخاب و در قالب آزمایشات پیشرفته مقایسه عملکرد مشترک گندم دوروم سال زراعی ۸۹-۱۳۸۸ در مناطق گچساران، مغان، گنبد و ایلام بررسی و نتایج نشان داد که این لاین در ایستگاه‌های گچساران و گنبد افزایش عملکرد ۱۰ درصدی نسبت به شاهد دهدشت داشت. لاین جدید به مدت ۳ سال در پروژه یکنواخت سراسری (۹۲-۱۳۸۹) گندم دوروم مناطق نیمه گرمسیر ارزیابی گردید. نتایج ارزیابی پایداری ژنوتیپ‌ها نشان داد که این ژنوتیپ با دارا بودن کمترین سهم در اثر متقابل ژنوتیپ × محیط و همچنین با اختصاص کمترین مقادیر رتبه و عملکرد دانه ۲۹۰۶ کیلوگرم در هکتار به عنوان یکی از پایدارترین ژنوتیپ‌ها در این پروژه انتخاب شود. نتایج آزمایشات تحقیقی - ترویجی نشان از برتری عملکرد دانه این لاین در مقایسه با شاهد دهدشت داشت. براساس نتایج تجزیه کیفی، لاین جدید از نظر پارامترهای وزن هزاردانه، درصد پروتئین، عدد زلنی، شاخص سختی دانه، میزان گلوتن تر، درصد شاخص گلوتن و ارتفاع رسوب SDS نسبت به رقم شاهد دهدشت برتری داشت. ارزیابی واکنش لاین جدید و رقم شاهد دهدشت نسبت به بیماری‌های زنگ زرد، زنگ قهوه‌ای، سیاهک پنهان معمولی، سیاهک پنهان پاکوتاه، سپتوریوز برگ و فوزاریوم خوشه طی دو سال زراعی ۹۰-۱۳۸۹ و ۹۶-۱۳۹۵ در ایستگاه‌های تحقیقاتی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر تحت شرایط آلودگی مصنوعی در مزرعه و گلخانه نشان داد که در اغلب مناطق، لاین جدید نسبت به این بیماری‌ها مقاومت مورد قبولی داشته است. در مجموع لاین جدید با میانگین عملکرد دانه ۲۸۳۲ کیلوگرم در هکتار در کلیه آزمایشات نسبت به رقم شاهد دهدشت (۲۶۷۰ کیلوگرم در هکتار) ۶ درصد برتری عملکرد دانه نشان داد. لاین جدید از نظر کیفیت دانه، زودرسی، وزن هزاردانه و مقاومت در برابر بیماری‌ها و همچنین سازگاری و پایداری عملکرد دانه در مناطق دیم نیمه گرمسیری برتر از شاهد دهدشت بود و برای کشت در مناطق دیم نیمه گرمسیری کشور معرفی می‌گردد.

جدول توجه اقتصادی رقم ساورز جهت کشت در مناطق دیم نیمه گرمسیری کشور

ارزش حال	میزان	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۸ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	۵۶۷۰	۱۶۲	۳۵۰۰۰	مناطق شمالی استان اردبیل (مغان)، مناطق نیمه گرمسیری گرمسیری استان های کهگیلویه و بویراحمد، لرستان، ایلام و کرمانشاه، مناطق شمالی و جنوبی استان خوزستان، مناطق جنوبی استان فارس

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید گندم دوروم ساورز

بهاره	تپ رشد
۷۶ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
کهربایی	رنگ دانه
۳۹ گرم	میانگین وزن هزار دانه
متحمل	واکنش به خوابیدگی
نیمه مقاوم تا مقاوم	واکنش به زنگ زرد
مقاوم	واکنش به زنگ قهوه ای
نیمه حساس تا نیمه مقاوم	واکنش به سیتوریوز برگ
نیمه مقاوم تا مقاوم	واکنش به فوزاریم خوشه
مقاوم	واکنش به سیاهک پنهان معمولی
مقاوم	واکنش به سیاهک پنهان پاکوتاه
۱۲۲	میانگین تعداد روز تا ظهور سنبله
۱۵۷	میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک
مقاوم	واکنش به ریزش دانه
۱۳ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه
۶۵	میانگین سختی دانه
بسیار خوب	کیفیت نانوایی

جمهوری اسلامی ایران

سدان

رقم جدید جو برای کاشت در مناطق دیم گرمسیری و نیمه گرمسیری کشور

محقق مسئول معرفی رقم

بهرز واعظی

همکاران

بهرز واعظی، اصغر مهربان، حسن قوجق، طهماسب حسین پور، رحمت اله محمدی، علی احمدی، محمد آرمیون، مظفر رستایی، جعفر گوهرگانی، محبوبه دری، معصومه خیرگو، خانی زاد، رحیم هوشیار، علی مرادی، زهره حبیبی شرف آباد

لایحه جدید (Soufara-02/3/RM1508/Por//Wi2269/4/Hml-02-)

ArabiAbiad//ER/Apm ICB92-0926-0AP-18AP-0AP-3TR-0AP در سال زراعی ۱۳۸۶-۸۷ در قالب خزانة بین‌المللی (IBYT-LRA-M) از طریق مرکز بین‌المللی تحقیقات کشاورزی در مناطق خشک (ICARDA) ارسال و در ایستگاه تحقیقات کشاورزی گچساران ارزیابی اولیه گردید. با توجه به زودرسی، وزن هزاردانه بالا و عملکرد دانه بیشتر نسبت به شاهد انتخاب گردید. پتانسیل عملکرد دانه بیشتر و سایر صفات مهم زراعی لاین مورد نظر در آزمایشات مقدماتی ایستگاهی، مقدماتی مشترک و مقایسه عملکرد پیشرفته در سال‌های بعد، سبب انتخاب و بررسی سه ساله (۹۳-۱۳۹۰) آن به همراه ۱۵ لاین پیشرفته دیگر به همراه دو شاهد جو خرم و ماهور در آزمایشات یکنواخت سراسری ایستگاه‌های اقلیم گرم شامل: گچساران، گنبد، مغان و خرم‌آباد و ایلام شد. میانگین عملکرد دانه لاین جدید در آزمایش سازگاری تمام ایستگاه‌ها ۳۹۸۶ کیلوگرم و میانگین عملکرد ارقام ماهور و خرم در مدت مشابه به ترتیب ۳۸۷۵ کیلوگرم در هکتار و ۳۷۶۱ کیلوگرم در هکتار بود. میانگین چندین ساله عملکرد لاین جدید و شاهد برتر در شرایط ایستگاهی (از خزانة‌های بین‌المللی تا یکنواخت سراسری) به ترتیب ۲۶۹۸ و ۲۳۹۸ کیلوگرم در هکتار بود که لاین جدید برتری ۱۳٪ نسبت به شاهد برتر در آزمایشات مختلف نشان داد. لاین جدید از پایداری عملکرد دانه برخوردار بود. ارزیابی لاین جدید تحت شرایط آبیاری تکمیلی نشان داد که میانگین عملکرد دانه لاین جدید طی دو سال آبیاری تکمیلی ۵۶۳۹ کیلوگرم در هکتار و ۸ درصد نسبت به رقم خرم برتری داشت. لاین جدید در مقابل بیماری‌های مهم شایع در ایستگاه‌های هم‌اقلیم در شرایط طبیعی، آلودگی مصنوعی مزرعه و گلخانه حساسیتی نشان نداد و از مقاومت بالایی برخوردار بود. درصد پروتئین دانه لاین جدید جو ۱۲/۵ درصد بود. لاین جدید با میانگین عملکرد دانه ۲۶۹۸ کیلوگرم در هکتار، وزن هزار دانه ۴۰/۳ گرم و طول دوره پر شدن دانه کوتاه در حدود ۲ روز در مقایسه با شاهد دارای برتری بود که می‌تواند به عنوان رقم جدید در اقلیم گرم وارد عرصه زارعین گردد.

جدول توجیه اقتصادی رقم بهدان مناسب کشت
در مناطق دیم گرمسیری و نیمه گرمسیری کشور

ارزش حال منافع فاصله آبی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۸ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۳۸۹/۳۴	۵۴۰۰	۳۰۰ کیلوگرم برتری ایستگاهی و با فرض نفوذ ۶۰٪ از پتانسیل رقم به عرضه - ۱۸۰ کیلوگرم در هکتار	۳۰۰۰۰	مناطق جنوبی استان خوزستان، مناطق جنوبی استان فارس، مناطق گرمسیر استان کهگیلویه و بویر احمد، مناطق مساعد کشت جو در استان های گلستان، اردبیل (مغان)، ایلام و لرستان

برخی مشخصات بارز رقم جو بهدان

بهاره	تیپ رشد
دو ردیفه	تیپ سنبله
روشن	رنگ سنبله
۱۰۸ روز	میانگین تعداد روز تا ظهور سنبله
۱۲۷ روز	میانگین تعداد روز تا رسیدگی دانه
۷۱ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
۳۵/۴ گرم	میانگین وزن هزار دانه
۲۶۹۸ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد دانه
۱۲/۵ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه
مقاوم	واکنش به ریزش دانه
متحمل	واکنش به بیماری سفیدک پودری
متحمل	واکنش به بیماری اسکالد یا کچلی
آواخر آبان تا اواسط آذر	زمان کاشت

آنا

رقم جدید نخود دیم مناسب برای کشت پاییزه در مناطق معتدل و سرد کشور

محقق مسئول معرفی رقم

علی سعید

همکاران

سید حسین صباغ پور، یداله فرایندی، داود صادق زاده اهری، همایون کانونی، فرشید محمودی،

محسن مهدیه، جواد اشرفی، معصومه خیرگو و سارا علیپور

لاین x03TH130 (FLIP 98-130C*FLIP 97-23C) از جمله لاین‌هایی است که در مرکز بین‌المللی تحقیقات کشاورزی مناطق خشک (ایکاردا) دورگ‌گیری آن انجام شده است. این ژنوتیپ در سال ۱۳۸۴ در قالب آزمایش‌های بین‌المللی ارزیابی نسل‌های در حال تفکیک نخود (CIF3N-MR-05) و (CIF3N-SL-05) به ایران ارسال گردید. لاین مذکور از همان سال تا سال ۱۳۹۵ در آزمایش‌های مختلفی از جمله آزمایش‌های بین‌المللی، مقدماتی، پیشرفته و سازگاری و مطالعات مربوط به مقاومت به بیماری‌های برق‌زدگی و پژمردگی فوزاریوم در ایستگاه‌های تحقیقاتی و همچنین در مزارع کشاورزان در طرح‌های تحقیقی-ترویجی در کشت پاییزه مناطق آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، کردستان، همدان، لرستان، ایلام، گنبد و کرمانشاه مورد ارزیابی قرار گرفت. بر اساس نتایج حاصل از این بررسی‌ها در آزمایش‌های سازگاری، لاین (FLIP 98-130C*FLIP 97-23C) با میانگین عملکرد ۹۳۴ کیلوگرم در هکتار، نسبت به شاهد جم ۱۱ درصد افزایش عملکرد داشته و سرمای ۱۶/۹- درجه سانتیگراد را در شرایط سبز مزرعه بدون پوشش برف به خوبی تحمل نموده است. نتایج حاکی از آن بود که این لاین از ثبات و پایداری عملکرد بالاتری نسبت به دیگر لاین‌ها و ارقام شاهد برخوردار بود. در آزمایش‌های تحقیقی-ترویجی در استان آذربایجان غربی (شهرستان‌های نقده، اشنویه و پیرانشهر) نیز این لاین با متوسط عملکرد ۲۱۹۱ کیلوگرم در هکتار برتری بسیار قابل توجهی (۶۲/۹ درصد) نسبت به رقم شاهد سارال با متوسط عملکرد ۱۳۴۵ کیلوگرم در هکتار نشان داد. میزان پروتئین دانه این لاین ۲۴ درصد است که از این نظر برابر با رقم عادل و بیشتر از ارقام اصلاح شده دیگر نظیر جم، سارال، آزاد و سعید می‌باشد. وزن صد دانه بالا، ارتفاع بوته مناسب، زود پزی و رنگ مطلوب بذر، از دیگر امتیازات این لاین نخود نسبت به ارقام شاهد معرفی شده می‌باشد. با توجه به موارد یاد شده، این لاین جهت کشت پاییزه برای مناطق سردسیر در شرایط دیم انتخاب و توصیه می‌گردد.

جدول توجیه اقتصادی نخود رقم آنا جهت کشت پائیزه در مناطق معتدل و سرد کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۸ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۸۳۴۴۰	۲۳۸۴۰۰	۵۹۶	۴۰۰۰۰۰	کلیه مناطق مناسب برای کشت گندم پائیزه برای کشت این رقم مناسب هستند. این مناطق دارای بارندگی موثر پائیزه، زمستان های سرد و طولانی، و بهار نسبتاً خنک هستند که معمولاً انتهای فصل زراعی در آن ها خشک و بدون بارندگی است.

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید نخود آنا

کابلی	تیپ رقم
ایستاده	تیپ بوته
۳۵ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
بژ روشن	رنگ دانه
۳۵ گرم	میانگین وزن صد دانه
مقاوم	واکنش به خوابیدگی
مقاوم	واکنش نسبت به برق زدگی
متحمل تا نیمه حساس	واکنش نسبت به فوزاریوم
۱۸۳	میانگین تعداد روز تا ۵۰٪ گلدهی
۲۲۲	میانگین تعداد روز تا ۹۰٪ رسیدگی فیزیولوژیک
مقاوم	وضعیت ریزش دانه
۲۴ درصد	میانگین میزان پروتئین دانه
۱۶/۹- درجه سانتیگراد بدون پوشش برف	واکنش به سرما
بسیار خوب	کیفیت پس از پخت

جمهوری اسلامی ایران

رقم جدید عدس مناسب برای کشت در مناطق دیم نیمه گرمسیری کشور

محقق مسئول معرفی رقم

رحمت الله کریمی زاده

همکاران

پیام پزشک پور، داود صادق زاده اهری، محمد برزعلی، اصغر مهربان، یداله فرایندی، امیر میرزایی، محشتم محمدی، محسن مهدیه، جواد اشرفی، فرشید محمودی، محمدرضا شهاب، معصومه خیرگو و حمیدرضا پورعلی بابا

لاین عدس با شجره‌ی (FLIP 2005-53L (ILL 5883 × ILL 590) به عنوان یکی از لاین‌های آزمایش خزانه‌ی بین‌المللی LIDTN-L-08، در سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶ از مرکز تحقیقات بین‌المللی مناطق گرم و خشک دنیا (ایکاردا) به ایران ارسال گردید و در ایستگاه‌های گچساران و مراغه کشت گردید. لاین جدید FLIP 2005-53L در سال‌های بعد به ترتیب در آزمایشات مقدماتی (۸۸-۱۳۸۷) و پیشرفته‌ی مقایسه عملکرد (۸۹-۱۳۸۸) در مناطق گچساران و خرم‌آباد شرکت داده شد. بعد از ارزیابی نتایج، این لاین برای شرکت در پروژه‌ی یکنواخت سراسری (۹۲-۱۳۸۹) در مناطق گچساران، خرم‌آباد، گنبد و مغان انتخاب شد. برتری عملکرد دانه و پایداری این لاین نسبت به رقم شاهد گچساران در مناطق مختلف اجرای پروژه‌ی سازگاری موجب شد که این لاین به عنوان کاندیدای معرفی رقم به طور هم‌زمان در پروژه‌ی یکنواخت عدس (۹۵-۱۳۹۲) و پروژه‌ی تحقیقی ترویجی سال زراعی ۹۴-۱۳۹۳ شرکت داده شود. نتایج ارزیابی پایداری ژنوتیپ‌ها در پروژه‌ی یکنواخت ۹۲-۱۳۸۹ نشان داد که این ژنوتیپ با دارا بودن کمترین سهم در اثر متقابل ژنوتیپ × محیط و همچنین با اختصاص کمترین مقدار متوسط رتبه و ۱۹ درصد افزایش عملکرد دانه (۱۱۶۶ کیلوگرم در هکتار) نسبت به رقم شاهد گچساران با عملکرد دانه‌ی ۹۷۸ کیلوگرم در هکتار به عنوان یکی از پایدارترین ژنوتیپ‌ها در این پروژه انتخاب شود. لاین (FLIP 2005-53L (ILL 5883 × ILL 590) با متوسط عملکرد دانه ۱۹۰۲ کیلوگرم در هکتار در مزرعه زارعین در پروژه‌ی تحقیقی-ترویجی، با برتری ۱۵ درصدی عملکرد دانه نسبت به عملکرد دانه‌ی رقم شاهد گچساران با ۱۶۵۱ کیلوگرم در هکتار، برتری خود را به اثبات رساند. همچنین این لاین با متوسط عملکرد دانه ۱۴۷۲ کیلوگرم در هکتار در طی سال‌های مورد بررسی، مقاومت به بیماری فوزاریم و وزن صددانه مناسب (۴/۲ گرم) در سال‌ها و مناطق مختلف و ایستادگی تیپ بوته (۳) و ارتفاع مناسب (۴۱ سانتی‌متر) جهت برداشت ماشینی و کیفیت پروتئین دانه (۲۶/۲ درصد) انتخاب و معرفی می‌گردد.

جدول توجیه اقتصادی رقم عدس سپهر جهت کشت در مناطق دیم نیمه گرمسیری کشور

ارزش حال	میزان	تفاوت میانگین	پیش بینی سطح	مناطق مناسب کشت
منافع ناخالص	افزایش	عملکرد با شاهد	جایگزینی	
آبی تولید رقم	تولید	(کیلو گرم در	طی دوره ۲	
در یک دوره	(تن)	هکتار)	ساله	
۷ ساله			(هکتار)	
(میلیارد ریال)				
۲۹۰/۳۴	۱۲۹۶	۲۱۶	۶۰۰۰	مناطق شمالی استان اردبیل (مغان)، مناطق نیمه گرمسیری استان های کهگیلویه و بویراحمد، لرستان، ایلام و کرمانشاه، مناطق شمالی و جنوبی استان خوزستان، مناطق جنوبی استان فارس، کرمان

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید عدس سپهر

بهاره	تیپ رشد
۴۱ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
قرمز روشن	رنگ دانه
۴/۱ گرم	میانگین وزن صد دانه
متحمل	مقاومت به خرابیدگی
متحمل تا نیمه مقاوم	مقاومت نسبت به فوزاریوم
۹۷	میانگین تعداد روز تا ظهور گل
۱۳۳	میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک
نیمه مقاوم	وضعیت ریزش دانه
۲۶/۲	میانگین درصد پروتئین دانه
ایستاده	تیپ بوته
مطلوب	کیفیت انبارداری

مؤسسه تحقیقات برنج کشور

جمهوری اسلامی ایران

ر س

رقم جدید برنج باکیفیت پخت مطلوب جهت کشت در شمال کشور

محقق مسئول معرفی رقم

علیرضا ترنگ

همکاران

شاپور عبد اللهی، مجید نحوی، فریدون پاداشت، فرزاد مجیدی، ناصر شرفی، مریم حسینی،
عبدالحسین حسینیان، حسن سلمان، ناصر نیازی، میترا یکتا، عباس شهدی، شهریار بابازاده،
حسن ایران پرست و حسین رحیم سروش

لاین IR67908-5-1 با شجره IR66673-44/BASMATI 370 از پنجمین سری خزانه بین‌المللی ارقام و لاین‌های معطر و کیفی برنج (IIRFAON)، دریافت شده از مؤسسه بین‌المللی تحقیقات برنج (IRRI) است که در سال زراعی ۸۱-۱۳۸۰ به کشور وارد شد. رقم جدید برنج رش علاوه بر پایداری در مناطق مختلف استان گیلان با عملکرد ۵/۵۴ تن در هکتار، در مقابل بیماری بلاست مقاوم و نسبت به آفت کرم ساقه خوار متحمل است. مصرف ۹۰ کیلوگرم نیتروژن خالص و ۵۰ کیلوگرم پتاس خالص در هکتار (۲۰۰ کیلوگرم کود اوره و ۱۰۰ کیلوگرم کلرور پتاس) جهت حصول به بیشترین عملکرد دانه توصیه می‌شود. نتایج حاصل از اجراء طرح تحقیقی - ترویجی نیز نشان داد که رقم جدید رش از لحاظ میانگین عملکرد نسبت به رقم شاهد (هاشمی)، به ترتیب با میانگین عملکرد ۵۵۶۲ و ۳۵۷۸ کیلوگرم در هکتار، ۵۵ درصد برتری داشته است. این رقم متوسط‌رس، با عملکرد مطلوب و ارتفاع مناسب بوته جهت برداشت مکانیزه، کیفیت پخت آن مطلوب و مقاوم به ریزش و ورس بوده و کشت آن در مناطق شمال کشور توصیه می‌شود.

جدول توجیه اقتصادی رقم جدید برنج رش جهت کشت در مناطق شمال کشور

مشخصات	رقم جدید رش	خزر	هاشمی
عملکرد شلتوک (کیلوگرم در هکتار)	۵۵۴۰	۴۲۸۰	۳۵۰۰
درصد برنج سفید با ۱۰ درصد خرد	۷۰	۶۲	۶۵
برنج سفید با ۱۰ درصد خرد (کیلوگرم در هکتار)	۳۸۷۸	۲۶۵۳	۲۲۷۵
قیمت هر کیلو برنج سفید با ۱۰ درصد خرد (ریال)	۷۰۰۰۰	۸۵۰۰۰	۱۱۰۰۰۰
درآمد ناخالص در یک هکتار (میلیون ریال)	۲۷۱/۴۶	۲۲۵/۵۰۵	۲۵۰/۲۵

برخی مشخصات زراعی و متمایزکننده رقم جدید برنج رش

۱۲۵ روز	میانگین طول دوره رشد از بذریابی تا برداشت
۱۱۵ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
۷/۰۲ میلی متر	میانگین طول دانه قبل از پخت
۵۵۴۰ کیلوگرم در هکتار	میانگین عملکرد شلتوک
۷۰ درصد	میزان تبدیل (درصد)
ندارد	ریزش دانه
مقاوم	واکنش به بیماری بلاست
۲۳	میزان آمیلوز
۴/۱	درجه حرارت ژلاتینه شدن
۵۱	غلظت ژل

مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر خنذر فند

آرتا

رقم منوژرم جدید چغندر قند مناسب برای کشت در شرایط آلوده به بیماری‌های ریزومانیا و نماتد مولد سیست

محقق مسئول معرفی رقم

مسعود احمدی

همکاران

سیدباقر محمودی، سعید واحدی، مزده کاکوئی نژاد، جمشید سلطانی، محسن بذرافشان، پرویز مهدیخانی، سعید دارابی، حسن ابراهیمی کولائی، داریوش طالقانی، اباذر رجبی، علیرضا قائمی، سعید صادق‌زاده حمایتی، رحیم محمدیان، محمدرضا اوراضی‌زاده، محمدرضا فتحی، محسن آقائیان‌زاده، سیدحسین جمالی، کریم کشاورز، محمود میرسلیمی، منوچهر کوهستانی، محمدرضا آسرائی، کیوان عبدالهی، سیدجواد محزونی، طمرات البرزی

هیبرید دیپلوئید SBSI 038 با شجره 920760-S1*(SB36*7112) به عنوان رقم مقاوم به ریزومانیا و نماتد سیستی چغندر قند معرفی می شود. این هیبرید حامل ژن Rz1 برای مقاومت به ریزومانیا است که هر دو والد پدری و مادری واجد آن هستند. مقاومت آن به نماتد سیستی از نوع چندژنی بوده و از پایه پدری منشاء می گیرد. رقم آرتا طی سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ در کنار ارقام شاهد مقاوم خارجی و داخلی در قالب آزمون تعیین ارزش زراعی در چهار منطقه مشهد، شیراز، همدان و قزوین در شرایط آلوده به یک یا هر دو عامل بیماری ارزیابی عملکرد شد. هم زمان در کرج و در شرایط کنترل شده نیز مقاومت این رقم نسبت به نماتد مولد سیست مورد بررسی قرار گرفت. براساس نتایج دوساله آزمون مقایسه عملکرد و هم چنین غربال مقاومت در شرایط گلخانه، رقم آرتا با متوسط عملکرد شکر سفید ۶/۹۲ تن در هکتار بدون اختلاف آماری معنی دار، با ارقام شاهد خارجی مقاوم توکان و فرناندو در یک گروه آماری و در رتبه اول قرار گرفت و برتری عملکرد شکر سفید آن نسبت به شاهد مقاوم داخلی از نظر آماری معنی دار شد. متوسط تعداد سیست بر روی ریشه این هیبرید نیز ۸/۶۴ بدست آمد که از هر دو شاهد مقاوم خارجی (به ترتیب ۱۷/۴۷ و ۲۷/۸۷) کمتر بود. از نظر متوسط شاخص آلودگی به بیماری ریزومانیا نیز این رقم با کسب متوسط شاخص آلودگی ۱/۸ وضعیتی بهتر از ارقام مقاوم توکان و فرناندو (به ترتیب ۲/۰ و ۳/۳) داشت. این هیبرید جدید، یک رقم دیپلوئید منورژم با مقاومت دوگانه به ریزومانیا و نماتد سیستی بوده و مناسب کشت بهاره در مناطق مختلف کشور نظیر فارس، اصفهان، مشهد، آذربایجان غربی و سایر مناطق آلوده است. این رقم را با توجه به آرشیتکت آن می توان تا یکصد هزار بوته در هکتار در آرایش کاشت های ۵۰*۵۰ سانتی متر و یا ۲۵*۵۰ سانتی متر کشت کرد. رقم آرتا در مناطق غیر آلوده نیز در مقایسه با ارقام نرمال داخلی و خارجی از عملکرد ریشه و عیار قند مناسبی برخوردار است

جدول توجیه اقتصادی رقم آرتا جهت کشت در مناطق چغندر کاری کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۵ ساله (میلیارد ریال)	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد شکر سفید با شاهد (تن در هکتار)	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۵ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۱۴۰۰	۵۶۰۰۰	۲/۸	۲۰۰۰۰	مناطق چغندر کاری کشور که آلودگی به بیماری های نماتد مولد سیست و ریزومانیا دارند

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده رقم جدید چغندر قند آرتا

منوژرم و دیپلوئید	ژرمیتنه و سطح پلوئیدی
نرمال - محصولی	تیپ
۱۸۰ روز	میانگین طول دوره رشد
۱۰۰ هزار بوته در هکتار	تراکم مناسب
بالا	عملکرد ریشه
متوسط	درصد قند
بالا	عملکرد شکر
برگ ها متوسط و سبز تیره و حجم اندام هوایی کم	فرم ظاهری
مقاوم	واکنش به ریزومانیا
مقاوم	واکنش به نماتد سیستی

مؤسسہ تحقیقات

علوم باغبانی

راژان

رقم انگور بیدانه پربار با تحمل مناسب به سرما

محقق مسئول معرفی رقم

حامد دولتی بانه

همکاران

ولی اله رسولی، محمد رجب زاده، حسن محمودزاده، رحمان رضایی

امیر محمد علیزاده و علی مرادی

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم باغبانی

از سال ۱۳۸۲ برنامه به‌گزینی کلونی انگور رقم بی‌دانه سفید (*Vitis vinifera*. L) جهت بهبود کیفیت و عملکرد کلی میوه تولیدی در استان آذربایجان غربی آغاز گردید. در این پروژه تحقیقاتی و به منظور انتخاب بوته‌های برتر انگور، مناطق کشت و کار این محصول در استان آذربایجان غربی براساس حوزه‌های تحت پوشش مراکز خدمات کشاورزی گروه بندی شدند. در زمان ظهور خوشه‌ها بر اساس تعداد و اندازه خوشه‌ها، بوته‌های مطلوب شناسایی شده و پلاک کوبی شدند و موقعیت دقیق هر بوته در باغ ثبت شد. بعد از اتمام گلدهی و تشکیل میوه از بین بوته‌های انتخابی، آنهایی که مقدار ریزش حبه، خشکیدگی خوشه و خوشه‌های تنک داشتند از تحقیق حذف و بقیه بوته‌ها باقی ماندند. در زمان تقریبی رسیدن میوه‌های انگور، بوته‌های پر بار و برتر با ظاهر سالم و بدون علائم بیماری از مناطق مختلف انتخاب و آزمون سالم بودن و عاری بودن از سه ویروس مهم و خسارت‌زا انجام گردید. سپس از بوته‌های برتر و عاری از ویروس به اندازه کافی قلمه تهیه و نهال‌های ریشه دار تولید گردید. برای ارزیابی های تکمیلی و مقایسه کلون‌های برتر انتخابی داخلی با کلون خارجی تامسون سیدلس در سال ۱۳۸۸ در یک پروژه تحقیقاتی در ارومیه و قزوین نهال‌های ریشه‌دار در قالب طرح تحقیقاتی کشت شدند. کار ارزیابی کلون‌های انتخابی در هر یک از مناطق انجام شد. بر اساس ارزیابی های انجام شده، رقم راژان دارای رشد مناسب و متعادل بوده، از میزان تولید مناسب پایدار در هر دو منطقه برخوردار بود. اندازه خوشه بزرگ و نیمه فشرده است. از لحاظ عملکرد و سایر اجزاء عملکرد (به غیر از میانگین وزن حبه) و میزان قند تفاوت معنی‌داری با رقم پر بار تامسون سیدلس نشان نداد اما میزان تحمل به سرمای آن بیش‌تر از تامسون سیدلس بود. یکی از مزیت‌های این رقم تولید حبه‌های یکدست و تولید بسیار کم حبه‌های ریز یا شات بری است و به عنوان انگوری مناسب برای تازه‌خوری معرفی می‌شود.

جدول توجیه اقتصادی انگور رقم راژان

مناطق مناسب کشت	میانگین عملکرد در هکتار (تن)	قیمت هر کیلوگرم (ریال)	ارزش ناخالص محصول در هکتار (میلیون ریال)
استان‌های آذربایجان غربی و شرقی، همدان، قزوین، مرکزی	۲۵	۲۰۰۰۰	۵۰۰

مقایسه برخی صفات رقم راژان با ارقام شاهد

صفت	راژان	تامسون سیدلس	بیدانه سفید
میانگین عملکرد (کیلوگرم/بوته)	۲,۶۹	۲,۹۴	۱,۶۸
میانگین وزن حبه	۱,۱۸	۱,۳	۱,۲
میانگین طول حبه	۱,۳۹	۱,۳	۱,۳
میانگین عرض حبه	۱,۱۸	۱,۲	۱,۳
میانگین وزن خوشه	۲۸۴	۲۴۷	۲۶۱
میانگین طول خوشه	۲۷,۲	۲۵,۱	۲۴,۹
میانگین عرض خوشه	۱۳,۸	۱۲,۸	۱۰,۹
متوسط مقدار قند	۱۹,۴	۱۹,۷	۲۰
شات بری	کم	متوسط	کم
تکروز چوب خوشه	کم	زیاد	کم
درصد صدمات سرمازدگی جوانه اولیه	نسبتاً متحمل	حساس	نیمه حساس
زمان رسیدن میوه	میان رس	تقریباً زودرس	میان رس

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم باغبانی

آوان

رقم زیتون با توانایی بالای تولید روغن در مناطق
نیمه گرمسیری کشور

محقق مسئول معرفی رقم
فریدون عجم گرد

همکاران

محمد رضا تسلیم پور، ابوالحسن حاجی امیری، علی اصغر زینانلو، علی رضا شفیعی زرگر،
روح اله یآوری نژاد

بررسی سازگاری ارقام مختلف زیتون در شرایط اقلیمی خوزستان، نشان داد که بسیاری از ارقام تجاری پس از کشت در مناطق نیمه گرمسیری، ویژگی های باردهی و عملکرد میوه و بویره روغن آنها تحت تاثیر گرمای منطقه قرار گرفته و به شدت کاهش می یابد. از سال ۱۳۷۷ طرح های به نژادی زیتون جهت دستیابی به ارقام مناسب مناطق نیمه گرمسیری کشور در مرکز تحقیقات کشاورزی دزفول اجرا شدند. در سال های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸ مجموعاً ۴۲۸ نهال از ۵۱ رقم زیتون توسط نهالستان ها از ارقام خارجی و داخلی کشت شدند. از سال ۱۳۸۱ با به بار نشستن تدریجی درختان، ارزیابی کمی و کیفی عملکرد آنها شروع شد. در بین این ۴۲۸ درخت، تک درختی در منابع ژنتیکی پیدا شد که دارای روند تجمع روغن متمایز از سایر ژنوتیپ ها بود. با تمرکز روی روند تجمع روغن در این رقم، مشخص شد که دارای دو دوره تجمع روغن در شرایط گرمای خوزستان است. در برخی سال ها میزان روغن در میوه آن از مرز ۲۰٪ نیز فراتر می رفت در صورتی که میزان روغن در سایر ارقام مثل رقم زرد و زیتون محلی دزفول، به ندرت به مرز ۱۰٪ رسید و در بسیاری از ارقام میزان روغن در میوه کمتر از ۷٪ بود. برای ادامه بررسی ها در سال ۱۳۸۶ نهال های این ژنوتیپ به منطقه قلعه تل از توابع شهرستان باغملک واقع در شرق استان خوزستان منتقل شدند. با شروع باردهی این ژنوتیپ در قلعه تل از سال ۱۳۹۱، وضعیت باردهی و عملکرد مورد ارزیابی دقیق قرار گرفت و مشخص شد که آوان ژنوتیپی است که قابلیت تجمع روغن بصورت دو مرحله ای یا دابل سیگموئیدی در مناطق گرمی مثل خوزستان را دارد. نتایج ارزیابی عملکردی آوان در منطقه قلعه تل باغملک نشان داد که میزان روغن به ۲۱٪ رسید و متوسط عملکرد میوه در درختان ۶ ساله، ۱۷ کیلوگرم بود در صورتی که میزان روغن در رقم ماوی (محلی باغملک) ۱۰/۵٪ و کنسروالیا کمتر از ۱۰٪ بود. با توجه به فرم افراشته تاج و توصیه فاصله کشت ۴ در ۵ متر، می توان ۵۰۰ درخت در هکتار کشت کرد. این بررسی ها نشان داد که آوان یک ژنوتیپ سازگار روغنی در مناطق نیمه گرمسیری است که توانائی تولید ۵ تا ۷ تن میوه و ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰ کیلوگرم روغن در هکتار را دارد. تاکنون هیچ گونه علائم خسارت آفات و بیماری ها، طی مدت ۱۶ سال، در این ژنوتیپ دیده نشده است

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات علوم باغبانی

توجیه اقتصادی رقم آوان برای کشت در مناطق نیمه گرمسیری

مناطق مناسب کشت	پیش بینی سطح توسعه کشت در ۱۰ سال آتی	افزایش عملکرد نسبت به رقم دزفول	افزایش تولید روغن نسبت به رقم دزفول (kg/ha)	میزان افزایش درآمد از فروش روغن (میلیون ریال/هکتار)	افزایش درآمد از فروش میوه (میلیون ریال/هکتار)
مناطق با اقلیم مشابه شرق خوزستان	۲۰۰۰ هکتار	-	۳۰۰	۹۰	۹۰

مقایسه عملکرد میوه و روغن رقم آوان با چند رقم مهم زیتون در خوزستان

رقم	عملکرد میوه (کیلوگرم در درخت)	ماده خشک (درصد)	روغن در میوه (درصد)	عملکرد روغن (کیلوگرم در درخت)	تعداد درخت در هکتار	عملکرد روغن در (کیلوگرم در هکتار)
محلی دزفول	۱۵/۷	۲۹/۶	۱۱	۱/۷۳	۱۷۸	۳۰۷
محلی کیوپ	۲۸	۲۸	۱۰/۳	۲/۸۸	۲۳۸	۶۸۵
کنسروالیا	۲۵	۲۸/۵	۱۱/۳	۲/۸۲	۲۷۷	۸۷۱
آمیگدالولیا	۱۱/۵	۳۶/۳	۱۶/۵	۱/۸۹	۴۰۰	۷۵۶
آوان	۱۴/۵	۴۸/۲	۲۰/۵	۲/۹۷	۴۰۰	۱۱۸۹

مؤسسه تحقیقات پنبه کشور

جمهوری اسلامی ایران

حکمت

رقم پنبه بسیار زودرس، با تیپ بسته، مصرف آب کم و قابل برداشت مکانیزه

محقق مسئول معرفی رقم

محمدحسن حکمت

همکاران

محمدرضا زنگی، علی اصغر میری، عمران عالیشاه، آیدین حمیدی، ابوالقاسم قیصری، مجید روزبه،

مهدی یونسی، حسن غلامی، اکرم مهاجر عباسی

جهت تولید این رقم در سال ۱۳۷۶ از تلاقی ساده بین دو رقم ب ۵۵۷ و باربادنس ۵۵۵۹ ژرم پلاسمی تولید گردید که پس از طی کردن مراحل تثبیت صفات و خالص سازی با نام اولیه تی ۲ وارد آزمایشات منطقه ای شد. از سال ۱۳۸۷ الی ۱۳۹۱ با انتخاب تک بوته با مناطق پنبه- کاری داراب سازگار شده و در سال ۱۳۹۶ تحت نام رقم "حکمت" ثبت و نامگذاری گردید. این رقم از زودرس ترین ارقام تجاری پنبه می باشد و در مقایسه با ارقام بختگان و گلستان محصول آن حدود چهل روز زودتر به بلوغ می رسد. این ویژگی نه تنها دو نوبت (حدود بیست و یک درصد) در مصرف آب صرفه جویی به عمل می آورد، بلکه فرصت کافی جهت جمع- آوری محصول وش و کاشت گندم را در اختیار کشاورز قرار می دهد. همچنین این رقم با دارا بودن تیپ بسته برداشت مکانیزه محصول وش را فراهم نموده و از دو طریق، صرفه جویی مالی و ایجاد فرصت، کاشت پنبه را سودآورتر می کند. از نقطه نظر عملکرد وش، در آزمایشات انجام شده در مقایسه با رقم بختگان حدود ۸۰۰ کیلوگرم در هکتار افزایش عملکرد داشته و کیفیت الیاف آن در حد قابل قبول می باشد. این رقم در مناطق پنبه کاری فارس، گرگان و ورامین قابل کاشت است. همچنین نتایج تجزیه پایداری بای پلات نشان داد که عملکرد آن طی سالها در مناطق مختلف از پایداری بالایی برخوردار است.

جدول توجیه اقتصادی کاشت رقم پنبه

منافع مالی در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)	کل افزایش عملکرد (تن)	برتری عملکرد نسبت به شاهد در هکتار (کیلوگرم)	سطح کاشت در یک دوره ۸ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۴۳۵/۲	۱۲۸۰۰۰	۸۰۰	۱۶۰۰۰۰	کلیه مناطق پنبه کاری

جمهوری اسلامی ایران

برخی مشخصات زراعی و متمایز کننده پنبه رقم حکمت

میانگین ارتفاع بوته	۸۷ سانتیمتر
رنگ وش	سفید
میانگین وزن هزار دانه	۹۱ گرم
تحمیل به قارچ	متحمل
میانگین تعداد روز تا گلدهی	۴۰ روز
میانگین تعداد روز تا بلوغ وش	۱۳۰ روز
کیفیت الیاف	خوب
میانگین ارتفاع بوته	۸۷ سانتی متر

شرکت کشت و توسعه گیاهان دارویی، پیشن شفا

جمهوری اسلامی ایران

سهمیل

اولین رقم معرفی شده گیاه روغنی دارویی کاملینا در کشور

محقق مسئول معرفی رقم

دانیال کهریزی

همکاران

حسین رستمی احمدوندی

کاملینا بومی اروپا و آسیای جنوبی است. سابقه کشت و کار آن به ۴۰۰۰ سال پیش می‌رسد. در زمان روم و یونان باستان کشت این گیاه به عنوان یک گیاه روغنی توسعه یافت. این محصول به صورت خالص و یا مخلوط با سایر محصولات کشت می‌شد. مرکز رشد عمده این گیاه از اروپای شرقی تا آسیای مرکزی گسترش دارد و در خلال و بعد از جنگ‌های جهانی کشت می‌شد. بزرگترین تولید کننده این گیاه در قرن بیستم اتحاد جماهیر شوروی بود که در سال ۱۹۵۰ حدود ۳۰۰ هزار هکتار از اراضی خود را زیر کشت کاملینا برد. مطالعات اخیر نشان داده است که گیاه کاملینا دارای خواص خاص و منحصر به فردی می‌باشد که مهمترین این خصوصیات توقعات کم این گیاه و حساسیت کم این گیاه به آفات و امراض است. رقم سهیل اولین رقم معرفی شده از گیاه کاملینا در کشور بوده که خلاصه مراحل تولید آن به شرح زیر می‌باشد:

ابتدا تلاقی بین دو رقم Blaine Greek (بعنوان والد گرده دهنده) و Calena (به عنوان والد بذری) انجام شد. از بساک‌های گیاهان نسل F1 حاصل از تلاقی جهت تولید گیاهان دابل هاپلوئید استفاده شد. برای این منظور غنچه‌های باز نشده ۳-۱ میلیمتری پس از ضدعفونی بر روی محیط کشت القا MLN حاوی ۱۲۰ گرم در لیتر ساکارز کشت داده و در شرایط ۲۵ درجه سانتی گراد و در تاریکی نگهداری شدند. پس از ۴ هفته جنین‌های تولید شده به محیط کشت باززایی B5 حاوی ۱۰ گرم در لیتر ساکارز و شرایط ۱۶ ساعت نور منتقل گردیدند. گیاهچه‌ها ضمن سازگاری به گلدان منتقل شده و از آنها بذرگیری به عمل آمد. پس از تکثیر بذور لاین‌ها در اقلیم‌های مختلف به صورت دیم کشت شدند. سازگارترین و پرمحکم‌ترین لاین با نام رقم سهیل پس از طی کردن مراحل قانونی ثبت ملی گردید. مالکیت این رقم در اختیار شرکت کشت و توسعه گیاهان دارویی بیستون شفا با شماره ثبت ۱۷۹۹۲ می‌باشد.

جدول توجه اقتصادی رقم سهیل جهت کشت دیم در مناطق گرم و معتدل و سرد غرب کشور

ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیارد ریال)**	میزان افزایش تولید (تن)	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)*	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۸ ساله (هکتار)	مناطق مناسب کشت
۵۰۰	-	-	۱۰۰۰۰	مناطق سرد - معتدل و گرم با حداقل بارش سالیانه ۱۸۰ میلیمتر با پراکنش مناسب

* با توجه به عدم وجود ارقام مشابه قبلی در کشور امکان مقایسه وجود ندارد. طبق گزارشات منتشر شده رقم سهیل در شرایط دیم عملکردی در حدود ۱۰۰۰ الی ۱۵۰۰ کیلو گرم در هکتار دارد.
** قیمت مشخص شده برای بذر این محصول به ازای هر کیلوگرم ۱۰۰۰۰۰ ریال می باشد.

برخی مشخصات زراعی رقم جدید سهیل از گیاه کاملینا

بهاره	تیپ رشد
۸۸ سانتی متر	میانگین ارتفاع بوته
نارنجی	رنگ دانه
حدود ۱ گرم	میانگین وزن هزار دانه
متحمل	واکنش به ریزش
۱۷۰	میانگین تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک
۱۲۰۰ کیلوگرم در هکتار	متوسط عملکرد در هکتار (کیلوگرم)
۳۰ درصد	متوسط میزان روغن
۳۶ درصد	متوسط میزان امگا ۳

نگاهی مختصر بر اثر بخشی اقتصادی ارقام معرفی شده
مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

هرمز اسدی، غلامرضا راستجو

جمهوری اسلامی ایران

اثر بخشی ارقام معرفی شده زراعی و باغی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر در سال ۱۳۹۶

تحقیقات کشاورزی به عنوان یک فعالیت اقتصادی، تخصیص بهینه منابع محدود را در تولید دانش و ارتقاء بهره‌وری کشاورزی با لحاظ اهداف اجتماعی دنبال می‌کند. امروزه در کشورهایی که با محدودیت جدی منابع پایه بویژه اراضی زراعی مناسب و منابع آب مواجه‌اند، افزایش بهره‌وری از منابع که منجر به افزایش تولید در واحد سطح می‌گردد، مهمترین فعالیتی است که در راس برنامه‌های توسعه بخش کشاورزی و تامین امنیت غذایی آن کشورها قرار می‌گیرد. در این راستا، یکی از برنامه‌های راهبردی و موثر که به افزایش بهره‌وری در تولید منجر می‌گردد، برنامه اصلاح نباتات با اهداف اصلاح و معرفی ارقام اصلاح شده زراعی مناسب برای شرایط مختلف اقلیمی در راستای بهبود تولید و افزایش ضریب امنیت غذایی است. این امر در جهت حفظ پایداری تولید، تضمین و ارتقاء کیفیت ارقام، نقش مهمی در کاهش هزینه، افزایش عملکرد ژنتیکی و بازدهی اقتصادی ارقام در بخش کشاورزی ایفا می‌کند، که این امر اثربخشی فعالیت های تحقیقاتی بویژه تحقیقات به‌نژادی محصولات زراعی آبی را نشان می‌دهد. در همین راستا در سال ۱۳۹۶، تعداد ۱۶ رقم زراعی آبی در موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر معرفی شده است که نقش مهمی در افزایش تولید و درآمدزایی در کشور خواهد داشت.

جدول منافع ناخالص اضافی و کاهش هزینه ناشی از کشت ارقام زراعی جدید

محصول	نام رقم	درآمد ناخالص اضافی هر هکتار کشت رقم جدید (میلیون ریال)	درصد افزایش عملکرد	کاهش هزینه هر کیلو محصول رقم جدید (ریال)	شیفت تابع عرضه* (درصد)
گندم نان	طلایی	۱۹/۴	۲۰/۱	۸۲۹/۵	۶/۴
	سارنگ	۲/۵	۳/۲	۱۸۶/۳	۱/۴
	زرینه	۵/۴	۵/۶	۲۶۷/۵	۲/۱
	تیرگان	۶/۷	۹/۶	۵۹۶/۹	۴/۶
گندم دوروم	آران	۸/۵	۹/۱	۴۳۷/۲	۳/۳
	مهتاب	۶/۱	۹	۴۰۵/۲	۳/۹
جو	نوروز	۴/۷	۸/۵	۴۷۴/۳	۴/۶
	نفیس	۱۲/۹	۱۲/۸	۱۱۲۷/۳	۴/۱
سویا	پارسا	۹	۱۲/۸	۳۳۱۱/۴	۱۳/۴
کنجد	شوین	۴/۷	۱۸/۲	۶۰۷۵/۵	۲۴
سورگوم علوفه‌ای	بهشت	۱۷/۲	۱۲/۹	۱۲۷۶/۲	۷۲/۹
ذرت	طاها	۱۴/۶	۱۲/۱	۱۳۰۹/۶	۱۲/۳
لوبیا قرمز	دادفر	۲۴	۳۵/۱	۷۲۲۱/۹	۲۸/۹
	افق	۳/۷	۶	۱۷۲۰/۲	۶/۹
باقلا	شادان	۵۸/۱	۳۸/۶	۶۶۵۸	۱۱/۱
	فیض	۱۷/۹	۱۱/۹	۲۵۳۶/۹	۴/۲

* شیفت تابع عرضه، میزان انتقال تابع عرضه محصول که باعث افزایش تولید و کاهش هزینه می‌گردد.